

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2023 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Лада ШПІНЯН
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Основи організації та функціонування банківських установ**

Виконала: здобувачка 4 курсу, групи ФІ-4-20ск

_____ Руденко Анастасія Миколаївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник: Лисенок Олексій Володимирович _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Рецензент Ольга Михайленко _____
(ім'я та прізвище) (підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2023р.

показників ділової активності в частині пасивів АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 рр, табл. 10. Нормативи кредитного ризику АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 рр, табл. 11. Аналіз показників прибутковості АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 рр

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Лисенок О. В.		
II	Лисенок О. В.		
III	Лисенок О. В.		

7. Дата видачі завдання 05 грудня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви, отримання завдання і узгодження плану з керівником	05.12.2022	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 24.03.2023	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 24. 04.2023	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 17.05.2023	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 19.05.2023	
6	Попередній захист	30.05.2023	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	01.06.2023	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	До 06.06.2023	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	07.06.2023	

Здобувач

_____ (підпис)

Руденко А.М.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Лисенок О.В.

_____ (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ.....	7
1.1. Основи організації та діяльності банківських установ.....	7
1.2. Види та характеристика банківських операцій.....	11
1.3. Методичні підходи щодо аналізу діяльності банківських установ.....	17
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК».....	24
2.1. Організаційно-економічна характеристика АТ «Універсал Банк».....	24
2.2. Фінансова оцінка активних і пасивних операцій АТ «Універсал Банку».....	29
2.3. Аналіз фінансових результатів та ефективності діяльності АТ «Універсал Банк».....	36
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ	49
3.1. Шляхи розв’язання проблем в організації діяльності вітчизняних банків	49
3.2. Напрями підвищення ефективності діяльності АТ «Універсал Банк»	55
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Запорукою повноцінного функціонування економіки країни є наявність ефективно діючої банківської системи, оскільки саме їй належить визначальна роль у стимулюванні економічного зростання. Ця роль обумовлюється виконанням особливої функції банків – функції провідних фінансових посередників, що забезпечують переміщення грошових ресурсів між різними економічними агентами задля забезпечення їхніх потреб у позичкових коштах, що є необхідною умовою розширеного відтворення. Це, в свою чергу, вимагає від банків нарощування обсягів, оптимізації структури та вдосконалення роботи з мобілізації банківських ресурсів.

Від ефективності роботи окремого банку залежить ефективність роботи банківської системи в цілому. Концентруючи значний обсяг фінансових ресурсів і розподіляючи кредитні потоки, комерційні банки відіграють провідну роль у забезпеченні розвитку економіки. На макрорівні низька ефективність посередництва між власниками вільних коштів та тими, хто їх потребує призведе до малих темпів економічного зростання або ж навіть до його відсутності. Тому економічна та фінансова міць країни не в останню чергу залежить від ефективності роботи банківської системи. На мікрорівні низька ефективність свідчить про нижчу конкурентоспроможність банку. Саме тому, банки повинні постійно підвищувати ефективність своєї діяльності.

Дослідженню економічної ефективності банківської діяльності привертають увагу багато вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків, таких як: І.Г. Брітченко, Н.Р. Галайко, В.М.Кочетков, С.О. Хайлук, О. Мертен, В.М. Диба, Д.В. Шараєвський, Л.М. Прийдун, С.Ю. Буевич, А.М. Герасимович, Л.І. Дмитришин, А.В. Буряк, Л. Рассел Акофф, Дж. Сінкі.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад організації діяльності банківських установ та розробці низки пропозицій щодо її удосконалення.

Завдання дослідження:

- охарактеризувати основи організації та діяльності банківських установ;
- дослідити види та охарактеризувати банківські операції;
- визначити методичні підходи щодо аналізу діяльності банківських установ;
- дати організаційно-економічну характеристику АТ «Універсал Банк»;
- надати фінансову оцінку активних і пасивних операцій АТ «Універсал Банку»;
- проаналізувати фінансові результати та ефективність діяльності АТ «Універсал Банк»;
- визначити шляхи розв'язання проблем в організації діяльності вітчизняних банків;
- обґрунтувати напрями підвищення ефективності діяльності АТ «Універсал Банк».

Об'єктом дослідження є діяльність банку як господарюючого суб'єкту та фінансового посередника.

Предметом дослідження є теоретичні засади та методичні підходи до організації та функціонування банківських установ.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: методи пізнання, аналіз та синтез, спостереження та контроль, фінансовий аналіз, узагальнення.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України та офіційні матеріали Національного банку України; учбова література; дані, що опубліковані у наукових роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, звітність АТ «Універсал Банк».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

1.1. Основи організації та діяльності банківських установ

Питанню визначення поняття «банківська діяльність» присвячені роботи багатьох вчених, серед них: Т. А. Латковська, О. М. Олійник, О. П. Орлюк, С. Л. Глуговська, Н. Г. Нагайчук, І. А. Безклубий, Т. В. Чернадчук, С. В. Надобко, А. А. Коваленко та ін.

На думку окремих учених, банківська діяльність – визначене законодавчими актами України право банків та кредитних установ реалізувати статутні функції та повноваження, здійснювати банківські операції в інтересах юридичних та фізичних осіб, надавати їм на підставі отриманих ліцензій банківські послуги, а також здійснювати в межах наданої компетенції іншу дозволена діяльність від свого імені та за власний рахунок [1, с. 53].

Банківська діяльність є особливою, оскільки вона не припускає можливості об'єднання її з іншими видами господарської діяльності [2, с. 91, 92];

– особливий вид систематичної господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, здійснюється спеціальними суб'єктами (банками) шляхом проведення банківських операцій і надання банківських послуг із метою одержання прибутку і спрямована на функціонування та розвиток банківської системи й реалізацію грошово-кредитної політики держави [3, с. 102];

– підлягаюча ліцензуванню Національним банком України сукупність банківських операцій та наданих банківських послуг спеціальними суб'єктами (банками), здійснюваних систематично, спрямованих на функціонування та розвиток банківської системи, реалізацію грошово-кредитної політики держави [4];

– систематичне здійснення кредитними організаціями з метою отримання прибутку банківських операцій, перелік яких закріплений законодавством;

– широкий спектр відносин, що передбачають і визначають фінансово-економічну спроможність і потенціал держави [5, с. 21];

– систематичну підприємницьку діяльність, здійснення якої передбачає вчинення банківських правочинів та операцій [6, с. 65].

– сукупність базових (виключних) та/або окремо взятих небазових (додаткових, допоміжних тощо) банківських операцій і правочинів, які спрямовані на отримання прибутку і здійснюються банками та іншими кредитно-фінансовими установами і які становлять виключні правоздатність та вид діяльності вказаних суб'єктів господарювання, з приводу грошей, цінних паперів, валютних цінностей та інших фінансових інструментів як засобів платежу, заощадження і товару [7, с. 7];

– підприємницьку діяльність, яка здійснюється на власний розсуд і ризик з метою отримання прибутку; як діяльність банків як самостійних суб'єктів господарювання; як владно-організаційну діяльність НБУ [8, с. 62].

В. С. Симов'ян зазначає, що у правовому значенні банківську діяльність варто трактувати як сукупність дій, що регламентуються фінансово-правовими нормами щодо банківських операцій, діяльності щодо створення та функціонування банків та інших фінансових установ, які є елементами банківської і фінансової системи з метою стабільної і організованої фінансової діяльності держави [9, с. 24].

О. П. Орлюк визначає, що банківська діяльність – це система діючих спеціальних суб'єктів та операцій, здійснюваних ними як учасниками єдиної банківської системи з приводу грошей, цінних паперів і валютних цінностей як засобів платежу, заощадження й товару. Отже, таке визначення характеризує банківську діяльність в найширшому розумінні [10, с. 4].

Згідно зі ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» банківська діяльність – це залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних

умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб [11].

Діяльність, що здійснюється банками та кредитними установами, може бути класифікована за різними напрямками або відділеннями:

- 1) фінансування: банки є агентами підтримки у створенні бізнесу, стимулюванні економічної діяльності шляхом сприяння інвестиціям або можливості придбання нерухомості та інших активів. Для цього вони надають позики або кредити всіх видів;
- 2) зберігання та депозит: однією з основних опор банківської справи за всю її довгу історію є безпека. Сім'ї та компанії покладаються на цих організацій для надійного зберігання своїх цінностей, важливих документів, дорогоцінних металів та своїх заощаджень;
- 3) випуск титулів та цінних паперів: випускаючи різні фінансові продукти, банки втручаються на фінансові ринки;
- 4) відповідальність держави або громади: будь то загальний приватний банк, державний чи багатонаціональний центральний банк, банківська діяльність також вказує на його відповідальність перед спільнотою, в якій він працює. Таким чином вони полегшують контроль над грошовою масою країн або виконують соціальні завдання;
- 5) інші завдання: на додаток до вищезазначеного, банківська діяльність також включає консультативні роботи з різних питань, таких як страхування, домашнє господарство, праця або податкові питання [12].

Вітчизняний законодавець ототожнює частину операцій, здійснюваних банківськими установами, із поняттям «банківська діяльність». Даної концепції дотримується і частина вітчизняних вчених у своїх наукових працях: зокрема, банківську діяльність визначають як сукупність операцій, яку здійснює банк, А. М. Герасимович, О. В. Васюренко, О. В. Дзюблук.

З наведеного в Законі України «Про банки і банківську діяльність» визначення випливає, що об'єктом банківської діяльності є грошові цінності, які можуть виконувати функції засобу платежу та нагромадження. Однак, досліджуючи практичні аспекти банківської діяльності, можна говорити й

про інші цінності, з якими банк проводить операції, що також можуть виконувати вищезазначені функції. Ними можуть бути цінні папери, які мають грошове вираження, і валютні цінності. Тобто банківська діяльність – це сукупність дій банківської системи з приводу обороту грошей, цінних паперів і валютних цінностей як засобів платежу, збереження і як товару [13].

Відповідно до Закону «Про банки і банківську діяльність», банк, крім надання фінансових послуг, має право проводити також діяльність: щодо інвестицій; випуску власних цінних паперів; випуску, розповсюдження та проведення лотерей; зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа; інкасації коштів і перевезення валютних цінностей; ведення реєстрів власників іменних цінних паперів (крім власних акцій); надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг. Це дає підстави зробити висновок, що банківську діяльність не можна розглядати лише через фокус здійснюваних банком операцій на фінансовому ринку, оскільки однією з особливостей банківської діяльності є побудова скелета банківської системи і налаштування взаємодії її складників [14].

Як підтвердження цьому С. О. Рекіянов зазначає, що банківська діяльність – це система діючих спеціальних суб'єктів та операцій, здійснюваних ними як учасниками єдиної банківської системи з приводу грошей, цінних паперів і валютних цінностей як засобів платежу, заощадження й товару [15].

Отже, погоджуючись з позицією науковців, рекомендуємо розглядати банківську діяльність, ширше ніж зазначено в Законі України «Про банки і банківську діяльність». Під банківською діяльністю пропонуємо розуміти врегульовану правовими нормами діяльність юридичних осіб щодо надання визначених законодавством банківських послуг на підставі дозвільних документів (банківської ліцензії) та закону.

1.2. Види та характеристика банківських операцій

Сучасні банки являють собою самостійні господарюючі суб'єкти, які здійснюють досить широке коло різноманітних операцій. Результати здійснення таких операцій пов'язані із наданням кредитів, гарантій, поручительства, консультацій, управлінням майном і здійсненням розрахунків. Крім того, важливим результатом діяльності банків є формування грошової маси в економіці.

Здійснення банківських операцій в Україні врегульоване: Цивільним кодексом України, Господарським кодексом, Податковим кодексом, Законами України «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про Національний банк України», Декретом Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання та валютного контролю» тощо.

Відповідно до п 1.10. Положення НБУ «Про організацію операційної діяльності в банках України»[16]: операція банку - дія або подія, внаслідок якої відбуваються зміни у фінансовому стані банку та яка відображається за балансовими або позабалансовими рахунками банку.

Тобто операції банку - це дії банківської установи, спрямовані на забезпечення її функціонування, з одного боку як суб'єкта підприємницької діяльності, з іншого - як фінансового посередника, який здійснює притаманні йому функції. Банківська операція - це факт, що відбувся, оформлений документом, що викликає зміни в його балансових показниках.

Класифікація банківських операцій за економічним змістом (базових), функціональним призначенням та відображенням у балансі наведено на у рис.1.1.

За економічним змістом:	За функціональним призначенням	За відображенням у балансі	За суб'єктами операції
<ul style="list-style-type: none"> • Депозитні • Розрахунково-касові • Кредитні • Валютні • Інвестиційні • Емісійні • Фондові • Комісійні 	<ul style="list-style-type: none"> • Операції з формування капіталу • Операції з формування ресурсів • Операції з розміщення коштів • Комісійно-посередницькі операції 	<ul style="list-style-type: none"> • Активні • Пасивні • Позабалансові 	<ul style="list-style-type: none"> • Операції з клієнтами • Міжбанківські операції • Внутрішньобанківські операції

Рис.1.1. Класифікація банківських операцій (побудовано на основі [17,18])

За економічним змістом банківські операції поділяються на:

1) базові операції – операції, які банки мають право здійснювати на підставі банківської ліцензії:

- депозитні операції – це дії банку із залучення грошових коштів або банківських металів від вкладників на їх рахунки в банку на договірних засадах або депонування грошових коштів вкладниками з оформленням їх ощадними (депозитними) сертифікатами) [12]
- розрахунково-касові операції включають надання таких послуг, як зберігання коштів клієнтів на відповідних рахунках, отримання платежів на користь клієнтів та здійснення грошових переказів за дорученнями власників коштів, прийняття готівкових коштів для зарахування на рахунки клієнтів та видача готівки з цих рахунків через операційну касу банку[21];
- кредитні операції – це операції з надання банком позичальнику в тимчасове користування вільних грошових ресурсів на умовах платності, забезпеченості, поворотності, строковості та цільового характеру;

2) інші операції:

- валютні операції – це дії банку, пов'язані з переміщенням валютних цінностей між суб'єктами валютного ринку.
- інвестиційні операції – це дії банку з вкладання фінансових ресурсів у різноманітні корпоративні та державні цінні папери, інші боргові зобов'язання шляхом придбання цих фондових цінностей на фондових біржах й організованому позабіржовому ринку;
- емісійні операції – дії банку, пов'язані з формуванням власного капіталу та недепозитного залучення фінансових ресурсів, що здійснюється через випуск банківських акцій, облігацій, векселів та інших боргових зобов'язань;
- операції з цінними паперами (фондові) – купівля-продаж за дорученням клієнтів, операції на ринку цінних паперів, включаючи андеррайтинг;
- комісійні операції – це різноманітні консультаційні, інформаційні, аудиторські, облікові, реєстраторські, трастові послуги, операції з валютними цінностями; надання гарантій і поручительства та інших зобов'язань від третіх осіб; послуги з відповідального зберігання та надання в оренду сейфів для зберігання цінностей та документів; засновницькі операції; інкасація; Від здійснення таких операцій банки отримують дохід у вигляді комісії[21].

За функціональним призначенням виокремлюють:

- операції з формування капіталу: власні ресурси комерційних банків формуються за рахунок статутного капіталу банку, а також фондів, які створюються банками для забезпечення фінансової стійкості, комерційної та господарської діяльності, а також прибутку поточного і минулого років;
- операції з формування ресурсів банку: операції по залученню (в більшій мірі через депозити) та запозиченню коштів; [12]
- операції з розміщення наявних ресурсів:

- 1) коротко- і довгострокове кредитування виробничої, соціальної, інвестиційної та наукової діяльності підприємств й організацій,
- 2) надання споживчих кредитів населенню, лізинг, факторинг, дисконт векселів тощо;
- 3) інвестиційні операції;
- 4) засновницькі – участь коштами банку в господарській діяльності підприємств;
- 5) депозитні операції в частині створення поточних і тривалих резервів платіжних засобів на рахунках в інших банках;
- 6) операції з формування ресурсної бази для подальшого їх розміщення;
- 7) емісійні операції із випуску цінних паперів власного боргу;
- 8) міжбанківське кредитування;
 - комісійно-посередницькі операції – операції за дорученням і на користь клієнта клієнтів за певну плату (комісію або процент). До них належать комісійно-розрахункові (пов'язані із здійсненням внутрішніх та міжнародних розрахунків), торговельно-комісійні – купівля-продаж за дорученням клієнтів цінних паперів, валюти, дорогоцінних металів, посередництво в розміщенні цінних паперів тощо), інші традиційні фінансові та біржові операції [17, с. 250].

Банківські операції відображаються окремими статтями в балансі комерційного банку. Залежно від відображення в балансі операції поділяються на активні, пасивні та позабалансові. Активна банківська операція - операція, що обліковується банком за активними балансовими або позабалансовими рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. До таких операцій належать усі види кредитних операцій, операції з розміщення коштів на кореспондентських рахунках в інших банках, операції з придбання цінних паперів, дебіторська заборгованість, у тому числі дебіторська заборгованість за господарською діяльністю, інші активні банківські операції, уключаючи нараховані за всіма цими операціями доходи [19].

Тобто активні операції – це операції з розміщення банком мобілізованих коштів у депозити, кредити, інвестиції, товарно-матеріальні цінності з метою отримання прибутку. Вони тісно пов'язані з пасивними. За результатами активних операцій банк отримує дохід у вигляді відсотків, а за залучення та запозичення коштів сам сплачує відсотки власникам коштів.

Пасивні операції – це операції з мобілізації ресурсів комерційного банку. Результати пасивних операцій відображаються в пасиві балансу банку. За рахунок пасивних операцій формуються фінансові ресурси банку. Поміж іншим, пасивні операції включають: залучення коштів юридичних осіб та вкладів населення; отримання кредитів від комерційних банків та Національного банку України; випуск банківських облігацій, векселів та інших зобов'язань.

Позабалансові операції – операції, що не відображають руху коштів, а тому до певного часу, тобто поки не відобразяться в доходах чи видатках банку, в балансі не відображаються.

За суб'єктами операцій вони поділяються на операції з клієнтами міжбанківські та внутрішньобанківські.

Міжбанківські операції – операції з недепозитного залучення ресурсів на міжбанківському ринку: отримання кредитів від центрального банку, позик, одержаних від інших комерційних банків; операції з надання позик банкам та розміщення депозитів у центральному банку.

До внутрішньобанківських операцій відносять:

- операції з основними засобами та нематеріальними активами;
- операції з матеріальними цінностями;
- розрахунки з персоналом банку.

Положенням НБУ «Про організацію операційної діяльності в банках» [20] передбачена процедура здійснення операцій, яку можна об'єднати в три етапи:

Рис. 1.2. Етапи здійснення банківських операцій (побудовано на основі [20])

Здійснення банківських операцій базується на низці принципів, до яких згідно із Законом України «Про банки і банківську діяльність» належать [11]:

- правовий характер та законність здійснюваних банківських операцій;
- виконання банківських операцій здійснюється банком самостійно в межах наявних ресурсів;
- банківські операції здійснюються в інтересах клієнта та банку на взаємовигідних умовах;
- при здійсненні банківської операції використовується право вільного вибору клієнтом банку для обслуговування.

Зростання конкуренції у банківській справі, опанування сучасних технологій, винайдення нових банківських продуктів призводять до постійного розширення складу операцій комерційних банків та зростання їх загального обсягу на фінансових ринках.

1.3. Методичні підходи щодо аналізу діяльності банківських установ

Сучасні тенденції розвитку банків характеризуються суттєвими змінами в умовах їх діяльності та викликають необхідність обґрунтування управлінських рішень у сфері оптимізації фінансових результатів і ризиків. Таке обґрунтування здійснюється шляхом проведення економічного аналізу фінансових показників діяльності банківських установ.

Питання підвищення ефективності діяльності банків, удосконалення грошово-кредитних відносин знайшли чільне місце в роботах економістів. Окремі аспекти ефективності банків досліджувалися в роботах вітчизняних науковців О.Василика, А.Гальчинського, Б.Кваснюка, Т.Ковальчука, В.Лагутіна, І.Лютото, А.Мороза, Є.Панченка, М.Савлука, фахівців Світового банку та Міжнародного валютного фонду.

Аналіз діяльності комерційного банку – це багатовимірна задача, для розв'язання якої необхідно здійснити аналіз різних сторін діяльності банку на основі комплексного підходу

У економічній літературі аналіз класифікується за різними ознаками. Ці ознаки доцільно використовувати і під час класифікації видів аналізу банківської діяльності. З огляду на періодичність проведення аналіз фінансової стійкості може класифікуватися так: щоденний; щотижневий; місячний; квартальний; річний. Залежно від спектра досліджуваних питань аналіз банківської діяльності поділяється на два види: повний, коли вивчаються всі аспекти діяльності банку, тобто зовнішні та внутрішні його зв'язки; тематичний, коли розглядається тільки вузьке коло питань, що дає змогу виявити можливості поліпшення окремих напрямів діяльності комерційного банку[25].

За суб'єктами (користувачами) розрізняють аналіз:

- внутрішній, тобто для внутрішнього користування (результати аналізу являють собою комерційну і банківську таємницю),

- зовнішній, що проводиться на підставі фінансової і статистичної звітності органами державного нагляду, акціонерами, інвесторами, аудиторами [26].

Головною відмінністю внутрішнього аналізу банківської діяльності від зовнішнього є здійснення комплексної оцінки ефективності діяльності банківської установи та значно ширше коло користувачів інформацією, отриманою в результаті здійснення внутрішнього аналізу.

Методами аналізу в банках, які найширше використовуються в середині установи для внутрішнього аналізу та поза банківською системою в рейтингових агентствах, окремими науковцями та аналітиками на сьогодні визначають [22]:

- 1) метод порівняння
- 2) метод використання абсолютних і відносних показників
- 3) метод угруповань
- 4) балансовий метод
- 5) графічний метод
- 6) метод табличного відображення аналітичних даних.
- 7) методи системного аналізу
- 8) статистичні методи

Основними показниками, що відображають ефективність діяльності банку, є показники ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності.

Ліквідність характеризує спроможність банку відповідати за своїми зобов'язаннями в терміни і без втрат, тобто відображає спроможність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань перед клієнтами. Комерційні банки повинні дотримуватися певних рівнів ліквідності [32]:

Норми ліквідності встановлюються як відношення різних статей активів балансу банку до всієї суми або до певних статей пасивів, або, навпаки, пасивів до активів. Норму ліквідності ще називають коефіцієнтом ліквідності. Це показник, що характеризує спроможність банку

перетворювати свої активи на наявні гроші для задоволення вимог вкладників щодо одержання своїх внесків, і потреб клієнтів в позичках[33].

Ліквідність банку можна визначити за допомогою коефіцієнтів ліквідності, ними є: коефіцієнт миттєвої ліквідності, коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів до робочих активів банку, коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань, коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Алгоритм розрахунку коефіцієнтів ліквідності банку

Коефіцієнт	Визначення	Формула	Оптимальне значення
коефіцієнт миттєвої ліквідності	показує спроможність банку погасити зобов'язання до запитання, протягом одного-двох банківських днів	$K_{мл} = \frac{K_{кр} + K_a}{ПР}$	> 20 %
коефіцієнт загальної ліквідності	характеризує максимальну можливість банку в погашенні зобов'язань всіма активами	$K_{зл} = \frac{A}{З}$	> 100%
коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів до робочих активів банку	характеризує питому вагу високоліквідних активів у робочих активах	$K_{свр} = \frac{A_{вл}}{A_r}$	> 20 %
коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань	характеризує забезпечення дохідними активами банку його загальних зобов'язань і сповіщає про часткове погашення зобов'язань банку поверненнями дохідних активів	$K_{рл} = \frac{A_d}{З}$	± 70 - 80 %
коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань	розкриває здатність банку погашати зобов'язання високоліквідними активами та через продаж майна	$K_{гл} = \frac{(A_{вл} + A_m)}{З}$	-
де $K_{кр}$ – коррахунки в банках; K_a – готівка в касі банку; $ПР$ – поточні рахунки; A – активи загальні; $З$ – зобов'язання банку; A_d – дохідні активи банку; $A_{вл}$ – високоліквідні активи банку; A_m - активи в майні.			

Складено автором на основі [27, 28]

Фінансова стійкість в економічному аналізі традиційно визначається через систему кількісних і якісних показників, що характеризують структуру

капіталу комерційного банку, ступінь концентрації її власного й залученого капіталу, фінансовий важіль, достатність фінансування активів з різною ліквідністю джерелами різного терміну і ступеня сталості.

Загалом, фінансова стійкість банку характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельною діяльністю. Стійкість означає перманентну здатність банку відповідати за своїми зобов'язаннями і забезпечувати прибутковість на рівні, достатньому для нормального функціонування у конкурентному середовищі [29].

До основних показників фінансової стійкості належать: коефіцієнт надійності, коефіцієнт фінансового важеля, коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів – достатність капіталу, коефіцієнт захищеності власного капіталу, коефіцієнт захищеності дохідних активів, коефіцієнт мультиплікатора статутного капіталу (табл. 1.2)

Таблиця 1.2

Алгоритм розрахунку коефіцієнтів фінансової стійкості банку

Коефіцієнт	Визначення	Формула	Оптимальне значення
Коефіцієнт надійності	показує рівень залежності банку від залучених коштів	$K_n = \frac{BK}{Зк}$	> 4 %.
Коефіцієнт фінансового важеля	розкриває здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку	$K_{fv} = \frac{Зк}{BK}$	1 : 20
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	розкриває достатність сформованого власного капіталу в активізації та покритті різних ризиків	$K_{uk} = \frac{BK}{A}$	> 10 %
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	показує, яку частину капіталу розміщено в нерухомість	$K_{zk} = \frac{Ak}{BK}$	<1
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	показує ступінь покриття активів статутним капіталом	$K_{mk} = \frac{A}{K_{ст}}$	12,0—15,0

[30, с. 558].

Ділову активність банку визначають через аналіз взаємозв'язку ресурсного потенціалу банку і його використання як у цілому в активах, так і його окремих вкладень в інвестиції, кредитний портфель, матеріально-

технічне забезпечення [30, с. 370]. При аналізі ділової активності банку розкривають такі коефіцієнти (табл. 1.3):

- у частині пасивів – активності використання позичених і залучених коштів; активності залучення строкових депозитів; активності залучення міжбанківських кредитів; активності використання залучених коштів у доходних активах; активності використання залучених коштів у кредитний портфель; активності використання строкових депозитів у кредитний портфель;
- у частині активів – рівня доходних активів; кредитної активності інвестицій у кредитний портфель; загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь; інвестицій у доходних активах; проблемних кредитів.

Таблиця 1.3

Алгоритм розрахунку показників ділової активності банку

Коефіцієнт	Визначення	Формула
а) у частині активів		
коефіцієнт рівня доходних активів	показує, яку питому вагу займають доходні активи у загальних активах банку	$K_{да} = \frac{ДА}{А}$
коефіцієнт кредитної активності	показує, яку частку займає кредитний портфель банку у його загальних активах	$K_{ка} = \frac{КП}{А}$
коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери, асоційовані і дочірні підприємства	показує, яку частку займає портфель цінних паперів банку у його загальних активах	$K_{іа} = \frac{ЦП}{А}$
Коефіцієнт інвестицій у доходних активах	показує, на скільки інвестиційна діяльність банку переважає його кредитну діяльність або навпаки	$K_{іда} = \frac{ЦП}{ДА}$
коефіцієнт проблемних кредитів	показує, яку частку займають проблемні кредити банку у його кредитному портфелі	$K_{пб} = \frac{Кпр}{КП}$
б) у частині пасивів		
Коефіцієнт активності залучення позичених коштів	показує, яку питому вагу займають зобов'язання у пасивах банк	$K_{зз} = \frac{З}{П}$
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	показує, яку питому вагу займають отримані банком міжбанківські кредити у його пасивах	$K_{змбк} = \frac{МБК}{П}$
Коефіцієнт активності використання залучених	показує, яка частина зобов'язань банку вкладена у його активи, які	$K_{вз} = \frac{З}{ДА}$

коштів у дохідні активи	приносять дохід	
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель	показує, яка частина зобов'язань банку вкладена у кредитний портфель	$K_{взк} = \frac{З}{КП}$
Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель	показує, яка частина депозитів банку вкладена у кредитний портфель	$K_{вдк} = \frac{Д}{КП}$

[26]

Питання ефективності діяльності банків є важливим як для економіки, так і для клієнтів банку. Ефективність банку істотно впливає на економічну діяльність банків, а її значущість має істотний вплив на макро та мікроекономічному рівні. Традиційно основними вимірниками економічної ефективності діяльності банків виступають показники рентабельності.

Рентабельність показує відношення прибутку до витрат і в цьому сенсі характеризує ефективність роботи банку, тобто віддачу його фінансових ресурсів, доповнюючи аналіз абсолютних показників якісним змістом [34].

Рентабельність активів показує прибутковість активів банку, тобто скільки 1 грн. активів банку приносить чистого прибутку та розраховується за формулою:

$$P_a = \frac{ЧП}{A} \quad (1.1)$$

де P_a – рентабельність активів;

ЧП – чистий прибуток;

A – загальна сума активів [34].

Рентабельність дохідних активів розраховується шляхом ділення чистого прибутку банку на його дохідні активи і показує прибутковість дохідних активів банку, тобто скільки 1 грн. дохідних активів банку приносить йому прибутку.

Рентабельність капіталу показує прибутковість капіталу банку, тобто скільки 1 грн. капіталу банку приносить йому прибутку. Зростання цього показника свідчить про збільшення прибутковості капіталу банку і навпаки.

$$P_k = \frac{ЧП}{ВК} \quad (1.2)$$

де P_k – рентабельність капіталу;

ЧП – чистий прибуток;

ВК – власний капітал.

Рентабельність витрат характеризує рівень віддачі витрат банку й оцінює суму прибутку, що припадає на одиницю витрат - тобто відображає рівень результативності і економічності витрат банку. Визначається як співвідношення прибутку до витрат:

$$P_v = \frac{ЧП}{В} \quad (1.3)$$

де P_v – рентабельність витрат;

ЧП – чистий прибуток;

В – витрати [34].

Отже, існує доволі багато методів та напрямів аналізу діяльності банківської установи. Оскільки метою дослідження фінансових результатів діяльності банку є виявлення резервів зростання прибутковості банківських операцій і послуг, то необхідно вибрати найбільш ефективну методику та на її основі формувати рекомендації щодо подальшої ефективної діяльності банку.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»

2.1. Організаційно-економічна характеристика АТ «Універсал Банк»

Український банк групи було створено у 1994 році у Тернополі під назвою «Оазис». Після приєднання до «Оазис» львівського банку «Євроцентр» та хмельницького банку «Вікторія» об'єднана фінустанова отримала назву «Євроцентр». До листопада 2001-го центральний офіс перебував у Тернополі, потім банк переїхав до Львова та отримав назву «Універсальний». Свого часу найбільшим акціонером банку було ВАТ «Концерн «Галнафтогаз» (володіло пакетом із 49,62% акцій) [33].

З листопада 2006 року 99,34% акцій Універсал Банку належать грецькому Eurobank EFG, який за короткий час вивів його на всеукраїнський ринок. У свою чергу Eurobank EFG входить до міжнародної банківської групи EFG Group – третьої за обсягом активів швейцарської банківської групи, яка представлена більш ніж у 30 країнах світу. EFG Group займає провідні позиції у Греції, Туреччині, Сербії, Румунії, Польщі, Болгарії та ін.

Прямим власником істотної участі у статутному капіталі АТ «Універсал Банк» є компанія Байлікан Лімітед (Bailican Limited є товариством з обмеженою відповідальністю, що створена та існує за законодавством Кіпру; дата набуття права власності на акції – 23.12.2016 року), яка володіє 340 267 197 (триста сорок мільйонів двісті шістьдесят сім тисяч сто дев'яносто сім) простими іменними акціями АТ «Універсал Банк» (голосами), що складає 100 % статутного капіталу АТ «Універсал Банк». Опосередковане володіння істотною участю в АТ «Універсал Банк» здійснює Тігіпко Сергій Леонідович, громадянин України. Зазначена особа прямо

володіє 100 % у статутному капіталі компанії Байлікан Лімітед (Bailican Limited) [32].

Предметом діяльності АТ «Універсал Банк» є проведення банківських операцій на грошовому і фондовому ринках (в національній та іноземній валютах), а також здійснення інших видів діяльності, що передбачені Статутом банку, чинним законодавством та Ліцензією Національного банку України [32].

АТ «Універсал Банк» здійснює свою діяльність на ринку банківських послуг України на підставі банківської ліцензії від 10 жовтня 2011 р. № 92 на право здійснення банківських послуг визначених частиною третьою статті 47 Закону України «Про банки та банківську діяльність» [11], термін дії якої не обмежено та генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій від 10 жовтня 2011 р. № 92 та додатку до генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій від 10 жовтня 2011 р. № 92, термін дії яких не обмежено.

АТ «Універсал Банк» з грудня 2016 року є членом фінансово-промислової групи «ТАС» та з 30 січня 2017 року – учасником Банківської Групи «ТАС». Статут Універсал банку визначає наступні органи управління (рис. 2.1) [32].

Рис. 2.1. Структура органів правління АТ «Універсал Банк» [32]

АТ «Універсал Банк» виконує всі види банківських операцій і надає своїм клієнтам – юридичним та фізичним особам – широкий спектр різноманітних послуг, згідно з ліцензією Національного банку України № 92 від 10.10.2011 року. Відповідно до Статуту, АТ «Універсал Банк» створений для надання фізичним та юридичним особам повного спектру внутрішніх та міжнародних банківських послуг, включаючи, без обмеження, банківські операції, які пов'язані із здійсненням комерційної, інвестиційної, депозитарної та будь-якої іншої діяльності, яка може бути дозволеною банкам законодавством України [32].

Станом на 22.11.2018 р. банк набув статусу «Спеціалізованого ощадного банку» так як, більше ніж 50 % пасивів АТ «Універсал Банк» є вкладками фізичних осіб [33].

Стратегія АТ «Універсал Банк» спрямована на надання повного спектру фінансових послуг корпоративним та приватним клієнтам. Надаючи повний спектр фінансових послуг банк поєднує індивідуальний підхід, технологічність і зручність користування банківськими послугами. Працюючи на засадах тривалого партнерства, банк пропонує клієнтам оптимальні рішення для досягнення фінансового успіху. З метою управління власними ризиками та захисту інтересів клієнтів, банк дотримується обов'язкових економічних нормативів та політики формування резервів [32].

Основне бачення АТ «Універсал Банк» – органічне зростання, що базується на бездоганній репутації та високому професіоналізмі нашої команди. Банк ставить завдання – постійно покращувати банківські відносини з клієнтами на всіх рівнях співпраці з ними і дотримується власних цінностей (рис. 2.2).

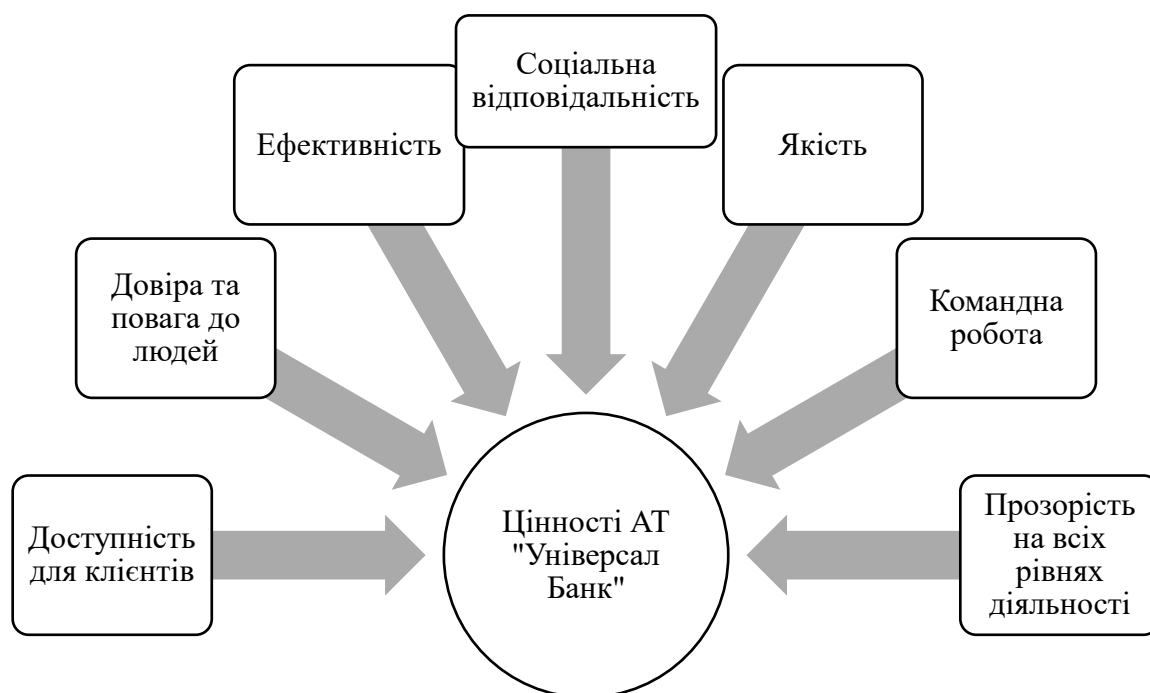

Рис. 2.2. Цінності АТ «Універсал Банк» [32]

АТ «Універсал Банк» здійснює свою діяльність спільно з контрагентами різних секторів економіки: банками, небанківськими фінансовими установами, суб'єктами господарювання (різних форм власності) та фізичними особами. Для забезпечення якісного обслуговування клієнтів АТ «Універсал Банк», оперативного проведення операцій за дорученням клієнтів, встановлені кореспондентські відносини з іншими українськими та іноземними банками, через які проводиться обслуговування клієнтів банку, як резидентів, так і нерезидентів [34]

На даний час АТ «Універсал Банк» реалізує проект Монобанк – це окремий пакет послуг, орієнтований на сучасних «цифрових» клієнтів. Найменування monobank використовується для окремого позиціонування продуктів і сервісів банку, які банк надає клієнтам за допомогою смартфона і карти. АТ «Універсал Банк» пропонує роздрібним клієнтам сучасні продукти та послуги, які є зручними, ефективними та надійними: впроваджено продукт «Картка IRON/UniversalBank», «Кредит на картку», «Картка monobank platinum» продукти «Розстрочка», «Покупка частинами», депозит он-лайн як в національній валюті та в іноземній (долар США, євро), впроваджено

продукт «Біла картка», здійснено випуск карт в іноземній валюті – польський злотий [36].

АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (Свідоцтво учасника Фонду № 24 від 08 вересня 2009 року).

26 червня 2019 року керівництвом банку прийнято рішення про реформування відділень. Рішення засноване на новому баченні розвитку АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК», якого вимагають сучасні реалії банкінгу. Станом на 01.01.2023 р. у банку налічується 14 відділень. Протягом 2022 року кількість установ зменшилась на 1, а за останні 5 років було закрито 13 відділень [33].

АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» надійний банк, що більше 20 років працює на ринку України. В квітні 2018 журнал «Бізнес» опублікував щорічні результати дослідження «Фінансовий Оскар», у якому АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» традиційно став лауреатом нагороди.

АТ «Універсал Банк» має багаторічний досвід успішної роботи на фінансовому ринку України, надає повний спектр якісних банківських послуг, має досвідчений, висококваліфікований персонал. Робота відділень банку спрямована на покращення послуг, що надаються. Корпоративна мережа банку будується із застосуванням сучасного обладнання, що дає змогу впровадження Internet-технологій у банківську діяльність. Наявність філійної мережі дає додаткові конкурентні переваги: додаткова фінансова стійкість за рахунок регіональної диверсифікації активно-пасивних операцій; зменшення операційних витрат для корпоративних клієнтів за рахунок побудови афілійованих клієнтських фінансових потоків у системі банку[32].

Для підвищення рівня конкурентоспроможності та ефективності комерційної діяльності АТ «Універсал Банк» передбачає розширення спектра банківських послуг та поліпшення їх якості, розширення та вдосконалення послуг із використанням платіжних карток, розширення клієнтської бази, оптимізації дохідної та витратної бази, освоєння та впровадження нових технологій в управлінні активами, пасивами та ризиками, підвищення

ефективності управління фінансовими ресурсами, нарощення капіталу, постійне підвищення рівня кваліфікації персоналу та впровадження ефективних систем мотивації.

2.2. Фінансова оцінка активних і пасивних операцій АТ «Універсал Банку»

Початковим етапом оцінки стану банку при комплексному управлінні активами і пасивами є проведення структурного аналізу, коли зосереджуються на відносній важливості окремих видів активів і пасивів та доходах і витратах, які їм відповідають. Структурний аналіз проводиться для виявлення достатності рівня диверсифікації банківських операцій, визначення міри залежності від розвитку зовнішньої ситуації на різних сегментах ринку банківських послуг, від загальноекономічних і регіональних тенденцій і дозволяє зробити попередні висновки відносно рівня ризику за банківськими операціями [37].

Процес управління активами і пасивами полягає в тому, що він поєднує окремі методи управління банківським портфелем в один скоректований процес. Основним завданням управління активами і пасивами виступає управління всім банківським балансом, а не окремими його частинами, при цьому беруться до уваги альтернативні ставки відсотка і ліквідність. У короткостроковому періоді управління активами і пасивами банку націлено на ставку відсотка, а в довгостроковій перспективі – на ринкову цінність власного капіталу [38].

Здійснимо горизонтальний та вертикальний аналіз АТ «Універсал Банк» за даними Балансів 2020-2022 років (Додаток Б, Г)

Активи банку — це об'єкти власності банку, які мають грошову оцінку і приносять прибуток банку. До них відносяться позики, цінні папери, інвестиції, нерухомість. Аналіз кожної статі активів наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Горизонтально-вертикальний аналіз активів АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 роках, тис. грн

Показник	2020	%	2021	%	2022	%	Абсолютне відхилення		Темп зростання, %	
							2021-2020	2022-2021	2021-2020	2022-2021
Грошові кошти та їх еквіваленти	4157895	12%	6356498	11%	4104392	5%	2198603	-2252106	53%	-35%
Кредити за заборгованість банків	241954	1%	233428	0%	20830142	24%	-8526	20596714	-4%	8824%
Кредити та заборгованість клієнтів	16408875	48%	26064068	45%	20797790	24%	9655193	-5266278	59%	-20%
Інвестиції в цінні папери	10689832	31%	19647780	34%	27236687	31%	8957948	7588907	84%	39%
Інвестиційна нерухомість	30162	0%	29891	0%	64881	0%	-271	34990	-1%	117%
Дебіторська заборгованість щодо пот. податку на прибуток	4060	0%	326	0%	326	0%	-3734	0	-92%	0%
Відстрочений податковий актив	12494	0%	17294	0%	0	0%	4800	-17294	38%	-100%
Основні засоби та нематеріальні активи	161472	0%	203379	0%	225025	0%	41907	21646	26%	11%
Інші активи	2154485	6%	4861838	8%	935155	1%	2707353	-3926683	126%	-81%
Усього активів	33963216	100%	57587717	100%	86559232	100%	23624501	28971515,47	70%	50%

Розраховано та складено автором на основі [34-35].

Провівши горизонтально-вертикальний аналіз активів підприємства, бачимо що основну частину активів складають – кредити та заборгованість клієнтів, які у 2021 році збільшились 9655193(59%), а у 2022 зменшились на - 5266278 тис. грн, за структурою їх частка має тенденцію до збільшення з 48% у 2020 році скоротилась до 22% у 2022 році.

У 2022 році стрімко зросла кредитна заборгованість банків – на 20596714 тис. грн, у 2021 цей показник скоротився на 4%.

Спостерігається нестабільність у показнику грошових коштів та їх еквівалентів, які у 2021 році збільшились на 53%, а у 2022 цей показник зменшився на 35% у порівнянні з попереднім періодом, при цьому тримається його структурне значення – 11-12% протягом 2020-2021 років, а у 2022 році скоротилось до 4% через збільшення інших статей балансу.

Банк почав активніше інвестувати в цінні папери, у 2021 році їх сума збільшилась на 8957948 тис. грн (84%), а у 2022 році ще на 7588907 тис. грн (37%) їх структура також відповідно збільшувалась протягом аналізованого періоду, у 2022 році вони займають найбільшу частку активів банку – 29%.

Незначну частину активів, займають такі статті: інвестиційна нерухомість, дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, основні засоби та нематеріальні активи та необоротні активи утримувані для продажу.

Загалом розмір активів протягом 2020-2022 років має тенденцію до збільшення, у 2021 році збільшення було на 23624501 тис. грн, а у 2022 році ще на 28971515,47 тис. грн (50%) це свідчить про активний розвиток банківської установи. Збільшення розміру активів банку свідчить про успішність діяльності банку, його розвитку та збільшення довіри клієнтів і інших зацікавлених сторін.

Стабільність фінансового стану банку залежить від оптимального співвідношення власного і позикового капіталу. В результаті проведення пасивних операцій збільшуються залишки грошових коштів на пасивних рахунках балансу банку (на них враховуються фонди банку, залишки на

депозитних рахунках клієнтів, заборгованість по кредитах іншим банкам, прибуток банку і ін.). Активні операції приводять до зростання коштів на активних рахунках (на них відображаються: грошова готівка, банківські позики, вкладення в цінні папери, будівлі та ін.) [26].

Таким чином, пасивні операції – це операції з акумуляції коштів. В результаті цих операцій в банк залучаються кошти юридичних і фізичних осіб, державні кошти, кошти акціонерів, які в подальшому використовуються для проведення активних операцій. В результаті пасивних операцій формуються банківські ресурси, які відображаються в пасиві балансу банку.

Власний капітал банку являє собою грошові кошти і виражену у грошовій формі частину майна, які належать його власникам, забезпечують економічну самостійність і фінансову стійкість банку, використовуються для здійснення банківських операцій та надання послуг з метою одержання прибутку. Загалом, власний капітал складається зі статутного капіталу, резервного капіталу та нерозподіленого прибутку (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз власного капіталу

АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 рр, тис. грн

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення		Темп зростання, %	
				2021-2020	2022-2021	2021-2020	2022-2021
Статутний капітал	3702672	4202672	4202672	500000	0	14	0
Емісійні різниці	1375076	1912465	1912465	537389	0	39	0
Резервні та інші фонди	53301	121871	655659	68570	533788	129	438
Резерви переоцінки	-1642	-46489	274191	44847	320680	2731	690
Нерозподілений прибуток / (непокритий збиток)	-2469853	533788	2158814	3003641	1625026	122	304
Усього власного капіталу	2659554	6724307	9203800	4064753	2479493	153	37

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39].

Проведений аналіз показує що у 2021 році були здійснені внески у розмірі 500000 тис. грн, що збільшило його на 14%, протягом наступного періоду сума статутного капіталу не змінювалась і дорівнює 4202672 тис. грн.

Сума емісійних різниць у 2021 році зросла 537389 тис. грн (39%), та дорівнювала 1912465 тис. грн, у 2022 році змін не відбулось.

Резервний фонд Банку створюється відповідно до Статуту та вимог законодавства України до досягнення 25% розміру регулятивного капіталу. Розмір відрахувань до резервного фонду становлять не менше як 5% суми чистого прибутку Банку за звітний рік. Якщо внаслідок діяльності банку розмір регулятивного капіталу зменшився до суми, що є меншою, ніж розмір статутного капіталу, то щорічні відрахування до резервного фонду мають становити 10% чистого прибутку банку до досягнення ними розміру 35% від статутного капіталу банку.

У 2022 та 2021 роках Банк сформував резервний фонд у розмірі 10% чистого прибутку за 2022 та 2021 звітні роки відповідно.

Непокритий збиток у Банку у 2021 утворився через перевищення витрат над доходами та дорівнював 2469853 тис. грн. , а протягом наступних років доходи зросли над витратами і в Банку був наявний нерозподілений прибуток у сумі 533788 тис. грн. у 2021 році та 2158814 тис. грн. у 2022 році відповідно

Завдяки збільшенню більшості статей власного капіталу, загальна його сума має тенденцію до збільшення у 2021 році його загальна сума збільшилась на 153%, а у 2022 році – на 37%. Збільшення власного капіталу банку свідчить про його фінансову стабільність, здатність виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та іншими зацікавленими сторонами.

Збільшення власного капіталу банку дає можливість банку забезпечити більш високий рівень захисту від можливих збитків і діяти більш активно та ефективно на ринку. Також збільшення власного капіталу може допомогти

банку отримати більш кращі умови кредитування та залучення зовнішніх джерел фінансування.

Фінансовий стан комерційного банку значною мірою залежить від джерел надходження і напрямів використання фінансових ресурсів. Джерела коштів формуються за рахунок зниження активів, росту заборгованості і реінвестування прибутку.

Зростання обсягу використання коштів за напрямами їх розміщення є наслідком збільшення активів банку і скорочення розміру його заборгованості.

Зобов'язання – це вимоги до активів банку на фіксовану суму коштів, яку він повинен погасити у визначений час у майбутньому [37].

До зобов'язань банку належать: залишки на коррахунках банків; залишки на поточних рахунках клієнтів; депозити — строкові та до запитання; міжбанківські кредити, в тому числі й отримані від НБУ; залишки на рахунках обліку випущених банком боргових зобов'язань, що обертаються на ринку; кредиторська заборгованість (табл. 2.3).

Таблиця 2.3.

Аналіз зобов'язань АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 рр, тис. грн

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення		Темп зростання, %	
				2021-2020	2022-2021	2021-2020	2022-2021
Кошти банків	2298635	5374235	352040	3075600	-5022195	134	-93
Кошти клієнтів	27379911	42773788	69316353	15393877	26542565	56	62
Похідні фінансові зобов'язання	0	166	166	166	0	-	0
Інші залучені кошти	270	0	0	-270	0	-100	-
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	159102	571711	159102	412609	-	259
Резерви за зобов'язаннями	101	101	99492	0	99391	0	98407

Продовж. табл. 2.3

Інші зобов'язання	1624745	2556018	457292	931273	-2098726	57	-82
Усього зобов'язань	31303662	50863410	77355432	19559748	26492022	62	52

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39].

Проаналізувавши вихідні дані можна стверджувати, що найменші інвестиції зі сторони клієнтів були у 2020 році й склали 27379911 тис. грн, у 2021 вони збільшились на 56% , а у 2022 році цей показник збільшився ще на 62% і склав 69316353 тис. грн.

У 2021 році вагомо збільшились кошти банків на 3075600 тис. грн (134%) , а у 2022 році стрімко скоротились на 5022195 тис. грн (93%). Активи, надані третім особам як забезпечення своїх зобов'язань за отриманими коштами від інших банків, а також депозити інших банків, узяті у забезпечення за кредитними операціями станом на 31 грудня 2021 року 272 782 тис. грн (на 31 грудня 2020 року – 282 746 тис. грн)

Станом на 31 грудня 2021 року надані в заставу Національному банку України ОВДП на суму 5 110 102 тис. грн (на 31 грудня 2020 року - на суму 2 573 847 тис. грн) та грошові кошти в сумі 24 000 тис. євро, що в еквіваленті на 31.12.2021 року складають 742 142 тис. грн, під отримання кредитів рефінансування і угод процентного СВОП.

Інші залучені кошти являють собою кредити, отримані від міжнародних та інших фінансових організацій і становлять у 2020 році – 270 тис. грн, а у 2021-2022 роках кредити від міжнародних організацій не отримувались.

Резерви за зобов'язаннями включають в себе сформовані забезпечення під можливі втрати, які протягом 2020-2021 років мали однакове значення у розмірі 101 тис. грн, а у 2022 році стрімко зросли до 99492 тис. грн.

Загальний розмір зобов'язань має тенденцію до збільшення, у 2021 році відбулось збільшення на 62%, а у 2022 році ще на 52%. Збільшення сум зобов'язань банку свідчить про зростання депозитної бази Банку.

Отже, збалансованість між активними та пасивними операціями є важливою складовою фінансової стійкості та успішності діяльності банку. Оцінка фінансових показників та контроль над ризиками є необхідними для забезпечення максимальної стійкості та ефективності діяльності банку.

2.3. Аналіз фінансових результатів та ефективності діяльності АТ «Універсал Банк»

Аналіз фінансових результатів та ефективності діяльності банку є важливим етапом у визначенні стану його фінансової стійкості та здатності досягати мети забезпечення прибутку. Основними показниками, які використовуються для аналізу фінансових результатів є: ліквідність, рентабельність, показники ділової активності та фінансової стійкості [40].

Одним із центральних завдань фінансового аналізу у комерційному банку є загальна оцінка економічної ефективності його діяльності, яка включає в себе аналіз фінансових результатів і фінансового стану банку.

Доходи банку — це загальна сума грошових коштів, що надходять до банку в результаті здійснення активних операцій та надання інших банківських послуг. Доходи банку поділяють на дві основні категорії: процентні та непроцентні доходи (рис. 2.3).

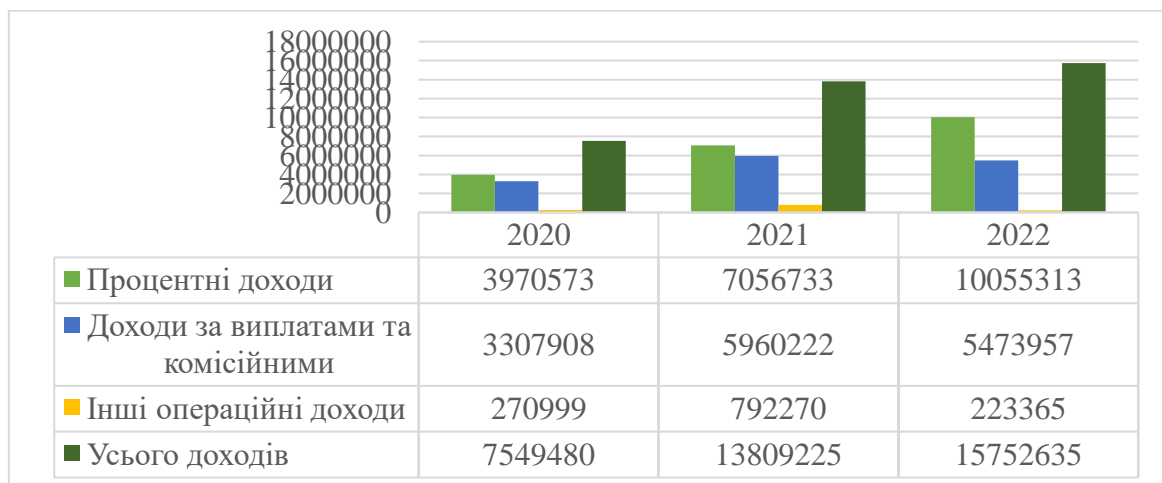

Рис. 2.3 Динаміка та структура доходів АТ «Універсал Банк» за 2020-2022 роки тис. грн (складено автором на основі [34, 35, 39])

Процентні доходи традиційно є домінуючою складовою валових доходів банківських установ. З наведеного аналізу випливає, що основну частину доходів складають процентні доходи, які мають тенденцію до збільшення: 2021 році зросли на 3086160 тис. грн, а у 2022 ще на 2998580 тис. грн. Це пояснюється тим, що кредитування в різних формах було і залишається основним напрямом банківської діяльності. Збільшення процентних доходів є результатом успішної стратегії управління ризиками та розумної політики кредитування, що забезпечують більш ефективне використання активів банку. Також збільшення процентних доходів свідчить про збільшення кількості клієнтів банку і поліпшення їх обслуговування.

Комісійні доходи є другим за питомою вагою джерелом банківського прибутку. Доходи за виплатами та комісійними у 2021 році мають тенденцію до збільшення, зросли на 2652314 тис. грн, а у 2022 році скоротились на - 486265 тис. грн. Комісійні доходи зростають завдяки розширенню переліку різноманітних банківських операцій, впровадженню нових продуктів і технологій, збільшенню кількості клієнтів і споживачів банківських послуг.

У інші операційні доходи включаються доходи, що не пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю, а саме: дохід від консультаційних послуг фінансового характеру, від оперативного лізингу, штрафи та пені за банківськими операціями. Інші операційні доходи коливаються протягом аналізованого періоду - у 2021 році збільшились на 521271 тис. грн, а у 2022 зменшились на -568905 тис. грн.

Загалом доходи банку стрімко зростають з кожним роком - у 2021 році зросли на 6259745 тис. грн, а у 2022 році ще на 1943410 тис. грн. Така динаміка свідчить про поліпшення банківських послуг, попиту на них та стабільну дохідність банку.

Витрати банку – це загальна сума грошових коштів, що витрачаються банком у процесі здійснення діяльності щодо залучення коштів та інших видів діяльності. Як і доходи, витрати комерційного банку можна поділити на дві основні групи — процентні та непроцентні (рис.2.4).

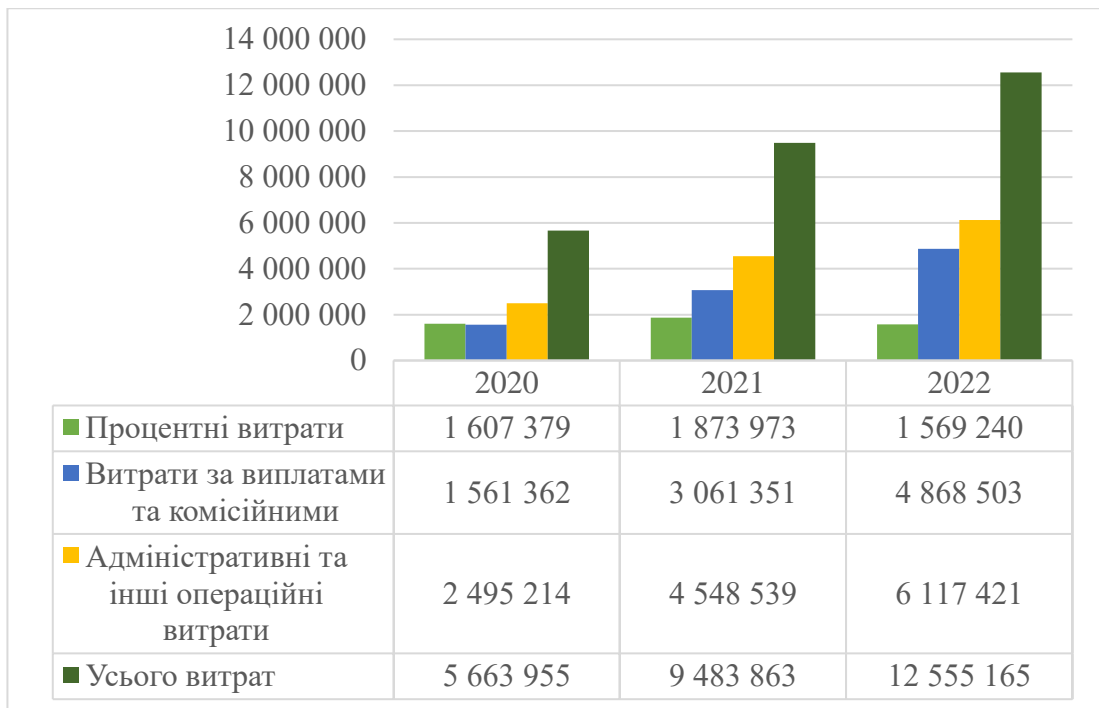

Рис.2.4 Динаміка та структура витрат АТ «Універсал Банк» за 2020-2022 роки, тис. грн (складено автором на основі [34, 35, 39])

Основну частину витрат АТ «Універсал Банк» займають адміністративні та інші операційні витрати, які у 2021 році зросли на 2053325 тис. грн, а у 2022 році на 1568882 тис. грн.

Процентні витрати включають витрати, пов'язані з депозитами (до запитання та строковими) й операціями з МВФ; кредитами, отриманими НБУ; простими векселями, ощадними (депозитними) сертифікатами та з іншими цінними паперами власного боргу, що емітовані НБУ; інші процентні витрати. У 2021 році процентні витрати зросли на 266594 тис. грн, а у 2022 році скоротились на 304733 тис. грн.

Загалом всі інші витрати також мають чітку тенденцію до збільшення, відповідно і загальна сума витрат у 2021 році зросла на 3819908 тис. грн та у 2022 році на 3071302 тис. грн.

Аналіз фінансового стану банку за трьома важливими розділами – аналіз формування пасивів, аналіз якості активів, аналіз і оцінка фінансових результатів – дозволяє вивчати й оцінювати діяльність банку виходячи із системних і комплексних позицій [40].

Показники ліквідності відносяться до групи показників оцінки фінансового стану банку, яку деякі зарубіжні аналітики ставлять на перше місце за ступенем їх важливості для діяльності банківської установи в цілому.

Під ліквідністю розуміють здатність банку трансформувати свої активи в грошові або інші платіжні засоби для оплати зобов'язань банку за умови недостатності грошових коштів, а також задовольняти потреби клієнтів банку у кредитах [23].

Таблиця 2.4

Аналіз показників ліквідності АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 рр

Показник	Рік			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Вихідні дані (тис. грн)					
Кошти у касі	4157895	6356498	4104391	2198603	-2252106
Кореспондентські рахунки	0	0	0	0	0
Депозити	29678546	48148023	69668393	18469477	21520370
Активи загальні	33963216	57587717	86559232	23624501	28971515
Зобов'язання	31303662	50863410	77355432	19559748	26492022
Високоліквідні активи	4157895	6356498	4104392	2198603	-2252106
Робочі активи	29253192	50807114	42563087	21553922	-8244027
Дохідні активи	29448886	51040710	70090007	21591824	19049297
Видані кредити	16408875	26297496	41627932	9888621	15330436
Майно	161472	203379	225025	41907	21646
Показники ліквідності					
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	0,14	0,13	0,06	-0,01	-0,07
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,08	1,13	1,12	0,05	-0,01
Коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів до робочих активів банку	0,14	0,13	0,10	-0,01	-0,03
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань	0,94	1,00	0,91	0,06	-0,10
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів	0,55	0,55	0,60	-0,01	0,05
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань	0,14	0,13	0,06	-0,01	-0,07

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39]

Коефіцієнт миттєвої ліквідності у 2020-2022 роках має тенденцію до зниження та за весь аналізований період не досяг нормативного значення (20%). Це свідчить, що банк не зможе покривати короткострокові платежі за рахунок грошових коштів.

Коефіцієнт загальної ліквідності протягом аналізованого періоду знаходиться у межах 1,08-1,13, незначно коливаючись. Проте усі значення аналізованого періоду відповідають нормативним (не менше 100%), що означає банк може покрити свої зобов'язання з операцій як на сьогодні, так і в майбутньому.

Коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів до робочих активів банку у 2021 році скоротився на 0,01, а у 2022 році ще на 0,03. Оптимальне значення становить 20-25%, і не було досягнуте протягом аналізованого періоду, що свідчить про високий ризик фінансових труднощів та можливий ризик нестабільності банку в майбутньому.

Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань збільшився у 2021 році 0,06, проте у 2022 скоротився на 0,10. Банк має забезпеченість дохідними активами всіх зобов'язань банку, показники значно перевищують оптимальне значення (70-80%).

Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів коливається протягом аналізованого періоду та тримається на рівні 55-60%. Це означає, що не усі видані кредити є забезпеченими залученими депозитами, і рівень забезпеченості зменшується, що загрожує незбалансованістю ліквідності.

Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань має чітку тенденцію до зменшення протягом 2020-2022 років, що свідчить про скорочення частки високоліквідних активів та майна, за допомогою якого банк може погашати зобов'язання.

Зниження більшості показників ліквідності банку свідчить про те, що банк має проблеми зі здатністю виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно, оскільки він не має достатньо ліквідних активів. Зниження

показників ліквідності є сигналом для регулюючих органів та зацікавлених сторін про можливі проблеми банку і може призвести до негативних наслідків для іміджу банку та його фінансової стійкості.

Однією з умов ефективного функціонування банку в рамках економічної кризи є його фінансова стійкість. Фінансова стійкість комерційного банку може бути визначена як можливість банку протягом тривалого періоду часу підтримувати прийнятний рівень ризику і надійності.

Фінансова стійкість банку – це динамічна інтегральна характеристика спроможності банку як системи трансформування ресурсів та ризиків повноцінно виконувати свої функції з урахуванням наявного балансу економічних інтересів, витримуючи вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища [41].

Проведемо аналіз фінансової стійкості АТ «Універсал Банку» у 2020-2022 рр за допомогою методу коефіцієнтів (табл.2.5).

Таблиця 2.5.

**Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Універсал Банк» у
2020-2022 рр**

Показник	Рік			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Коефіцієнт надійності	0,08	0,13	0,12	0,05	-0,01
Коефіцієнт фінансового важеля	11,77	7,56	8,40	-4,21	0,84
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів- достатність капіталу	0,08	0,12	0,10	0,04	-0,02
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,07	0,03	0,03	-0,04	0,00
Коефіцієнт захищеності дохідних активів	-0,05	0,01	0,07	0,06	0,07
Коефіцієнт мультиплікатора статутного капіталу	9,17	13,70	20,60	4,53	6,89

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39]

Коефіцієнт надійності за аналізований період відповідає нормативному значенню (не менше 4%) протягом усього аналізованого періоду, при цьому, у 2021 році збільшився до 13%, а у 2022 році скоротився до 12%. Фінансова

стійкість АТ «Універсал Банк» коливається, проте банк все ще не залежний від залучених коштів.

Коефіцієнт фінансового важелю не має чіткої тенденції до зміни. У 2021 році зменшився на 4,21, а у 2022 році збільшився на 0,84. При цьому, він відповідає нормативному значенню (від 1 до 20), що свідчить про підвищення ділової активності банку і здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку.

Коефіцієнт достатності у 2021 році збільшився до 12% (на 4 п.п.), а у 2022 скоротився до 10%. Так як нормативне значення має бути не менше 10%, незважаючи на скорочення показника у 2020 році, він залишався у межах норми протягом наступного періоду та свідчить про достатність сформованого власного капіталу.

Коефіцієнт захищеності власного капіталу у 2021 році скоротився на 0,05, протягом 2021-2022 років дорівнював сталому значенню – 3% та не відповідав нормативному значенню (не менше 10%) – це свідчить про те, що банк не здатний витримати фінансові ризики та виявити проблеми в управлінні ризиками.

Також банк значно посилив захист дохідних активів власним капіталом. Так, якщо на початок 2020 р. цей коефіцієнт має негативне значення (-0,05), то вже на кінець періоду у 2022 він зріс до позитивного значення (0,07). Це свідчить про те, що розмір власного капіталу за мінусом недохідних активів не покривав у 2020 році дохідних активів, а у 2021-2022 роках покривав.

Коефіцієнт мультиплікатора статутного капіталу збільшився у 2021 році на 4,53, а у 2022 році ще на 8,95. Це говорить про те, що 1 грн. власних коштів банку покриває 9,17 грн. активів у 2020 році, 13,70 грн – у 2021 році та 22,66 грн у 2022 році.

Ділова активність банку визначає його спроможність залучати, розподіляти та ефективно й раціонально їх використовувати, а показники ділової активності допомагають визначити стан та економічний потенціал

банку. Аналіз ділової активності ґрунтується на обчисленні певних коефіцієнтів інтенсивності використання активів та пасивів банку [40]. Проведемо аналіз ділової активності в частині активів АТ «Універсал Банк» (табл.2.6).

Таблиця 2.6

**Аналіз показників ділової активності в частині активів АТ
«Універсал Банк» у 2020-2022 рр**

Показник	Рік			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Вихідні дані, тис. грн					
Залучені кошти	31303662	50863410	77355432	19559748	26492022
Загальні пасиви	33963216	57587717	86559232	23624501	28971515
Міжбанківські кредити	2298635	5374235	352040	3075600	-5022195
Строкові депозити	27379911	42773788	69316353	15393877	26542565
Дохідні активи	29448886	51040710	70090007	21591824	19049297
Кредитний портфель	16408875	26297496	41627932	9888621	15330436
Проблемні кредити	2226878	2 881 508	2 597 771	654630	-283737
Загальні активи	33963216	57587717	86559232	23624501	28971515
Портфель цінних паперів та паїв	10689832	19647780	27236687	8957948	7588907
Показники ділової активності в частині активів					
Коефіцієнт рівня дохідних активів	0,87	0,89	0,81	0,02	-0,08
Коефіцієнт кредитної активності	0,48	0,46	0,48	-0,03	-0,02
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь	0,31	0,34	0,31	0,03	-0,03
Коефіцієнт інвестицій у дохідних активах	0,36	0,38	0,39	0,02	0,01
Коефіцієнт проблемних кредитів	0,14	0,11	0,06	-0,03	-0,05

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39]

Проведений аналіз показує, що коефіцієнт рівня дохідних активів протягом 2020-2021 років тримався на рівні 0,87-,089, проте у 2022 році скоротився до 0,81. Зменшення цього показника свідчить про зменшення ділової активності банку, пов'язаної із зменшенням його дохідних активів та збільшенням недоходних активів.

Коефіцієнт кредитної активності має тенденцію до зменшення протягом аналізованого періоду та показує яку частку займає кредитний портфель банку у його загальних активах. Відповідно частка кредитного портфелю у загальних активах становить: у 2020 році – 48%, а у 2021 році – 46%, у 2022 – 48%. Збільшення цього показника свідчить про збільшення ділової активності банку в сфері кредитування.

Коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери і пайову участь значно зріс у 2021 році на 0,03, проте у 2022 скоротився на 0,03. Коефіцієнт інвестицій у дохідних активах має тенденцію до збільшення та свідчить про збільшення інвестиційної діяльності банку у порівнянні з його кредитною діяльністю.

Коефіцієнт проблемних кредитів зменшився у 2021 році на 0,07, а у 2022 ще на 0,05. Його зменшення має позитивний характер і свідчить про зниження ризиковості кредитного портфеля.

Отже, ділова активність в частині активів свідчить про зниження діяльності банку у сфері кредитування і при цьому знизився ризик кредитного портфеля, протягом аналізованого періоду найбільш зростаюча ділова активність банку проявляється в інвестиційній діяльності.

Доцільно розглянути групу показників, які характеризують рівень ділової активності залучення пасивів і розміщення їх у певні групи активів (табл. 2.7). Ця група показників служить вимірником рівня ефективності діяльності банку на фінансовому ринку.

Таблиця 2.7

Аналіз показників ділової активності в частині пасивів

АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 рр

Показник	Рік			Відхилення	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	0,92	0,88	0,89	-0,04	0,01
Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів	0,07	0,09	0,00	0,03	-0,09
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів	0,81	0,74	0,80	-0,06	0,06

Продовж. табл. 2.7

Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи	0,94	1,00	0,91	0,06	-0,10
Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель	0,52	0,52	0,54	-0,01	0,02
Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель	0,60	0,61	0,60	0,02	-0,01

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39]

У цілому рівень ділової активності щодо залучення ресурсів зі сторони характеризує коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів, який, як свідчать дані табл. 2.7 у 2021 році зменшився на 0,04, а у 2022 році збільшився на 0,01. Їх існуючий рівень свідчить про можливості та бажання банку вживати заходи щодо залучення ресурсів клієнтів.

Натомість коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів знаходиться у межах нормативного значення (не більше 30%). У 2020-2021 роках показник свідчить про збільшення залежності від зовнішніх джерел фінансування банку, а саме – міжбанківських кредитів, проте у 2022 році залучень банківських кредитів не було.

Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів коливається протягом аналізованого періоду: у 2021 році він скоротився на 0,06, проте у 2022 році знову збільшився на 0,06. Його збільшення свідчить про незначне поліпшення ділової активності щодо залучення строкових депозитів.

Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи у 2021 збільшився на 0,06, а у 2022 скоротився 0,1. Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель у 2020-2021 роках мав стабільне значення – 0,52, а у 2022 році незначно збільшився до 0,54. Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель незначно коливався у 2020-2022 роках та дорівнював значенням 0,60-0,61. Зниження цих коефіцієнтів свідчить про послаблення ділової активності банку.

Загалом показники ділової активності у частині пасивів мають високі значення та здебільшого зростають з кожним роком, що свідчить про активну діяльність банку з залучення коштів та про високий рівень ефективності діяльності банку на фінансовому ринку.

До системи показників, які характеризують ефективність управління банком, відносять: рентабельність загальних активів; доходних активів; власного капіталу; статутного капіталу; діяльності за витратами. Проведемо аналіз рентабельності АТ «Універсал Банк» за даними показниками протягом 2020-2022 років (табл.2.8).

Таблиця 2.8

**Аналіз показників рентабельності АТ «Універсал Банк»
у 2019-2021 рр, %**

Показник	Рік			Відхилення, п.п.	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Рентабельність активів,	1,6	1,2	2,5	-0,4	1,3
Рентабельність дохідних активів,	1,8	1,3	3,1	-0,5	1,7
Рентабельність капіталу,	20,0	10,2	23,5	-9,8	13,3
Рентабельність статутного фонду (акціонерного капіталу),	14,4	16,3	51,4	1,9	35,1
Рентабельність діяльності за витратами	9,4	7,2	17,2	-2,2	10,0

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39]

Рентабельність загальних активів у 2021 році знизилась на 0,4 п. п., а у 2022 році відбулось збільшення 1,3 п. п. та показує що на 1 грн загальних активів приносить 1,6 грн чистого прибутку у 2020 році, 1,2 грн – у 2021 році та 2,5 грн – у 2022 році відповідно. Зростання цього показника свідчить про збільшення прибутку банку.

Рентабельність дохідних активів знизилась у 2021 році на 0,5 п. п., проте зросла на 1,7 п. п. у 2022 році, що свідчить про збільшення прибутковості активів банку.

Рентабельність капіталу показує, що 1 грн. капіталу приносить 20 грн (2020 рік), 10,2 грн (2021 рік) та 23,5 грн (2022 рік) чистого прибутку, значне

збільшення показника у 2022 році свідчить про збільшення прибутковості капіталу. Рентабельність статутного капіталу також стрімко збільшується протягом аналізованого періоду, що є позитивним значенням і характеризує прибутковість капіталу.

Отже, ефективність управління банком з позиції зростання його прибутковості підвищилась, в основному за рахунок того, що усі статі банківського балансу зростали меншими темпами, ніж чистий прибуток, і, як наслідок, всі розраховані показники рентабельності у 2022 році збільшились.

Правління АТ «Універсал Банк» націлене на реалізацію наступної стратегії на 2020-2022 роки [34]:

- забезпечення помірного зростання кредитного портфелю корпоративних клієнтів та нарощення кредитного портфелю фізичних осіб по проекту Monobank, із забезпеченням високого рівня якості кредитів та відповідним зростанням розміру залучених ресурсів; - збереження високого рівня довіри юридичних і фізичних осіб до банку шляхом своєчасного та повного виконання своїх зобов'язань перед вкладниками та акціонерами;
- подальша активна робота з проблемною заборгованістю, оптимізація структури проблемного портфелю, індивідуальні гнучкі пропозиції боржникам щодо добровільного урегулювання заборгованості (реструктуризації боргу (відстрочка платежу, зменшення відсоткової ставки тощо), дострокового погашення, тощо), отримання доходу від погашення кредитів, що були списані. Банк здійснює реструктуризацію іпотечних кредитів в іноземній валюті, за якими вимагалось збільшення розміру кредитного ризику, шляхом конвертації цих кредитів у національну валюту у разі досягнення домовленостей з позичальниками;
- забезпечення прийняттого рівня адміністративно-господарських витрат та капітальних вкладень для забезпечення виконання запланованих показників розвитку.

АТ «Універсал Банк» має запас міцності за більшістю економічних нормативів НБУ, проте, враховуючи збереження складної ситуації в країні та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками є актуальним для банку. АТ «Універсал Банк» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі АТ «Універсал Банк» має підвищену чутливість до кредитного ризику та ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

3.1. Шляхи розв'язання проблем в організації діяльності вітчизняних банків

Процес переходу України до якісно нової форми економічних відносин, що базуються на ринкових принципах ведення господарства, зумовлює необхідність внесення кардинальних змін до фінансово-кредитної сфери економіки, яка відіграє ключову роль в забезпеченні руху грошових потоків у економічній системі будь-якої країни та створює базові передумови суспільного відтворення. Основною ланкою цієї сфери є банківська система якій належить провідне місце у загальному механізмі організації й регулювання господарського життя суспільства [43]. Банківська система виступає важливою складовою ринкової інфраструктури, забезпечуючи реалізацію інструментів грошово-кредитної політики центрального банку держави. Від ефективності функціонування банківської системи вирішальною мірою залежить соціально-економічний розвиток країни загалом.

На відміну від країн з високорозвиненою ринковою економікою, де вже сформувалась фінансова система з напрацьованим десятиліттями механізмом перерозподілу капіталу, в Україні серед усіх її елементів найбільшого розвитку набули комерційні банки. Саме вони, враховуючи зародковий стан небанківських фінансових інститутів, в сучасних умовах є найбільшим офіційним фінансовим посередником в Україні. Банківський сектор першим серед секторів вітчизняної економіки здійснив перехід до ринкових відносин. Це обумовило загострення протиріччя між темпами розвитку банківської системи та розвитком інших галузей економіки зі слаборозвинутими

ринковими відносинами. Проте розвиток банківського сектора в Україні до цього часу гальмується низкою чинників, які негативно впливають на його стійкість. Якщо розглядати вплив окремих чинників на розвиток банківської системи, то необхідно відзначити, що більшість цих чинників формується поза банківською системою і не може бути подолана зусиллями лише самих банків.

Найбільш характерними чинниками поза банківською системою, які впливають на стабільність банківської системи, є [42]:

1) Триваюча загальноекономічна криза в Україні. Повільне реформування економічно-господарського життя суспільства, збереження осередків монополізму, що стримують розвиток малого і середнього бізнесу, призводять до зниження ефективності суспільного виробництва, а відтак – і до скорочення обсягів руху капіталу та інвестицій всередині країни. Все це обумовлює обмеженість ресурсної бази комерційних банків як важливих інститутів фінансового посередництва, знижуючи їх конкурентоспроможність на ринку надання банківських послуг.

2) Незадовільний фінансовий стан значної частини суб'єктів господарювання. На сьогодні близько половини суб'єктів господарювання є збитковими. Економічне середовище в Україні є несприятливим для здійснення суб'єктами господарювання своїх виробничо-господарських функцій. Лише небагато з названих суб'єктів господарювання виробляють продукцію, на яку існує стабільний попит і яка вчасно оплачується. Це призводить до підвищення ризику при кредитуванні реального сектора, обмежує участь банківського сектора у кредитуванні економіки. Негарзди виробників позначаються на роботі банків, у яких збільшується обсяг несвоєчасно повернутої заборгованості, скорочуються залишки на рахунках клієнтів, що заважає розширенню масштабів їх діяльності, а звідси – і зміцненню їх конкурентних позицій[42].

3) Фінансова нестабільність. Не остаточно подолані інфляційні процеси скорочують реальні грошові доходи населення, обмежуючи можливість

здійснення громадянами довгострокових заощаджень в комерційних банках. Це послаблює фінансовий потенціал банківської системи, що, у кінцевому випадку, робить банківський кредит, ціна якого перевищує його фінансову віддачу у виробництві практично усіх видів продукції, недоступним для більшості суб'єктів господарювання. В свою чергу, низький рівень реального попиту на банківські кредити та інвестиції зменшує доходність та рентабельність банківських установ. Крім того, інфляція суттєво ускладнює процес нарощення банківською системою України власного капіталу, що є потенційною загрозою втрати нею стабільності[44].

4. Недосконалість існуючої законодавчої та нормативної бази в частині регулювання банківської діяльності. Правова основа взаємовідносин у кредитному процесі між клієнтом та банком не передбачає надійного захисту інтересів останнього. У можливій конфліктній ситуації банки не відчують себе добре захищеними, адже необхідність організувати реалізацію заставленого майна та проводити розрахунки за першочерговими зобов'язаннями позичальника підвищують вірогідність отримання збитків внаслідок кредитування. Це обумовлює факт висування банками більш жорстких вимог до кредитоспроможності позичальника, що робить їх позички ще менш доступними та обмежує базу для отримання доходів.

Розвиток банківської системи України стримується і за рахунок внутрішньобанківських чинників, серед яких є:

- недостатній рівень капіталізації банківської системи. Поступове нарощення капіталу сприятиме розширенню сфери послуг, укріпленню позицій комерційних банків у сфері кредитування та інвестицій;
- високі ризики кредитування. Наявність значних обсягів простроченої та сумнівної щодо повернення заборгованості у кредитному портфелі комерційних банків є наслідком проведення невваженого банківського бізнесу, починаючи з часу становлення банківської системи;
- відсутність довгострокових кредитних банківських ресурсів. Більшість ресурсів, залучених комерційними банками, є короткостроковими.

Важливою умовою для довгострокового кредитування реального сектора економіки є наявність довгострокових депозитів. Вирішення цієї проблеми пов'язане з формуванням системи гарантування вкладів населення;

- рівень банківського менеджменту. Недостатнє вивчення та аналіз фінансового стану позичальників негативно відображається на якості активів банків і є результатом зниження прибутковості банківської системи та погіршення якості кредитного портфеля;
- вузький спектр послуг відповідно до постійно зростаючих вимог споживачів [46].

Останніми роками сучасній банківській системі України притаманні такі особливості, як: військово-політична нестабільність, загальноекономічна дестабілізація, зниження довіри населення до банківського сектору та продуктів, що пропонують його суб'єкти.

Під час кризи, яку пережила Україна банки зазнали значних збитків, що вплинуло на всю банківську систему України, а також призвело до негативних наслідків [43]. Протягом минулих років у світовій економіці стали переважати глобалізаційні тенденції господарських відносин, в тому числі і банківської діяльності. На сьогодні банки відіграють важливу роль у розвитку інтеграційних процесів. Дані установи є головними суб'єктами міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

Конкурентоспроможність українських банків є досить низькою в порівнянні з країнами Європейського союзу (ЄС). Щодо ефективності діяльності банківської системи (БС), то українська БС має схожу ефективність з деякими країнами Європейського союзу та знаходиться на рівні, близькому до країн, що відносно нещодавно потрапили до ЄС, такі як Чехія, Хорватія, Словенія. Але, в той же час, достатня кількість проблем, серед яких: недостатня капіталізація банків, ризикованість операцій, невисока надійність малих банків і потужна концентрація банківських активів потребує вирішення [42].

Таким чином, необхідно підвищити конкурентоздатність українських банківських установ. Наразі, банківське кредитування набуває важливого значення і є єдиним можливим джерелом фінансування реального сектору економіки. Банки, як соціально відповідальні інституції можуть стати активними учасниками в процесах відновлення економіки, що в свою чергу дозволить їм досягти не лише високого комерційного результату, а й допоможе стабілізувати соціально економічну ситуацію в регіоні, що допоможе запобігти різкого збільшення рівня безробіття через закриття підприємств [45].

Саме тому дуже важливо керівникам банківських установ приділяти значну увагу одній з головних функцій банку – кредитування населення та юридичних осіб, оскільки цей напрям має достатній потенціал для стабільного розвитку, що, безумовно, буде мати позитивний ефект на ефективність функціонування підприємств реального сектору економіки.

В сучасних умовах успішність функціонування банку залежить перш за все від розробки і впровадження стратегії розвитку, а також налагодження певних процедур менеджменту оперативного рівня в поєднанні із стратегічним плануванням і управлінням. Стратегія – модель дій керівництва і персоналу банку, спрямована на досягнення поставлених цілей щодо зміцнення ринкових позицій на ринку банківських послуг. Конкурентна стратегія банку – визначення довгострокових та середньострокових цілей розвитку, принципів, умов та способів їх досягнення; розробка напрямів досягнення банком конкурентних переваг; створення, збереження та розширення унікальної та вигідної позиції банку на конкурентному ринку [42].

Стратегічне планування в свою чергу являється ефективним важелем керування банківською установою. Це пояснюється тим, вищезазначена система проникає в усі сфери його діяльності і всі його структурні підрозділи. У сучасних умовах розвитку банківської системи стратегічне планування неможливо здійснити без аналізу [45].

Для ефективного вирішення управлінських завдань, досягнення стійкого і прибуткового функціонування банку необхідне проведення всебічного як перспективного, так і ретроспективного аналізу його діяльності на основі внутрішньої інформації та аналізу рентабельності банківських операцій і послуг, окупності операційних і не операційних витрат, прибутковості функціонування окремих підрозділів тощо. Особливого значення стратегічний аналіз набуває в умовах конкуренції на банківських ринках, посилення регулюючих обмежень з боку НБУ в період економічної кризи, що призводить до банкрутства банків [44].

Отже, з метою підвищення ефективності та конкурентоспроможності банків України, можна запропонувати такі шляхи удосконалення діяльності КБ України. Перш за все, доцільно було б адаптувати українські нормативно-правові акти з вимогами, які передбачає світове законодавство у контексті регулювання банківської діяльності, що забезпечить уніфікацію процедур банківського нагляду та запровадження іноземного досвіду контролю за діяльністю банків в Україні (в тому числі і удосконалити методіку розрахунку нормативів достатності капіталу та вимог до капіталу банків відповідно до вимог Базельської угоди про капітал та відповідних Директив ЄС) [43].

Не завадило б також забезпечити вищий, за вже існуючий рівень захищеності коштів, які довіряють банківським установам вкладники. Що стосується державного регулятора, то удосконалена методологія щодо банківського нагляду дозволила оперативніше та ефективніше реагувати на зміни та зрушення, які виникають в банківській системі.

Що стосується самих банківських установ, то керівництву банків доцільно було б не лише опрацьовувати поточні задачі та проблеми, а й сприяти розширенню асортименту банківських послуг для різних видів клієнтів з платформ електронних банкінгів, а саме розширення послуг, які клієнти зможуть отримати не виходячи з дому, тобто робити наголос на застосуванні сучасних технологій та обладнання.

Все вищезазначені заходи дадуть змогу підвищити ефективність функціонування банків, що в свою чергу призведе до підвищення ефективності роботи банківської системи і всієї економіки загалом.

3.2. Напрями підвищення ефективності діяльності АТ «Універсал Банк»

З метою сприяння фінансовій стійкості АТ «Універсал Банку», підвищення вартості його власного капіталу, уникнення конфлікту інтересів на всіх рівнях та забезпечення досягнення цілей багатьох зацікавлених сторін, у банку налагоджена система управління ризиками. Управління ризиками в Банку функціонує із застосуванням:

- спеціально розроблених механізмів прийняття рішень і контролю їх виконання,
- подвійного контролю при здійсненні банківських операцій,
- орієнтації на досягнення цілей, визначених стратегічним та бізнес-планами Банку, при забезпеченні оптимального співвідношення ризику та доходності [32].

З метою зменшення ймовірних втрат, Універсал Банк виявляє, оцінює, проводить постійний моніторинг, контроль та звітування про ризики з метою їх попередження та/або мінімізації.

Одним із факторів, що впливали на стратегію Банку в сфері управління ризиками у 2021 році, було продовження карантину у зв'язку із розповсюдженням COVID-19. Банк вживав заходів з метою пом'якшень впливу цього фактору як на позичальників, так і на Банк в цілому. Так, при управлінні кредитним ризиком, Банк проводив активну роботу з позичальниками та здійснював реструктуризації кредитного портфеля.

Банком визначені наступні суттєві ризики:

- кредитний ризик – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок невиконання

боржником/контрагентом узятих на себе зобов'язань відповідно до умов договору;

- ринковий ризик – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок несприятливої зміни курсів іноземних валют, процентних ставок, вартості фінансових інструментів;

- процентний ризик банківської книги – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок впливу несприятливих змін процентних ставок на банківську книгу. Процентний ризик банківської книги впливає на економічну вартість капіталу банку та чистий процентний дохід банку;

- ризик ліквідності – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок неспроможності банку забезпечувати фінансування зростання активів та/або виконання своїх зобов'язань у належні строки;

- операційний ризик – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів унаслідок недоліків або помилок в організації внутрішніх процесів, навмисних або ненавмисних дій працівників банку або інших осіб, збоїв у роботі інформаційних систем банку або внаслідок впливу зовнішніх факторів.;

- комплаєнс-ризик – імовірність виникнення збитків/санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів або втрати репутації внаслідок невиконання банком вимог законодавства, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції, правил корпоративної етики, виникнення конфлікту інтересів, а також внутрішньобанківських документів банку [35].

Банк оцінює кредитні ризики та управляє ними також на основі нормативів, встановлених Національним Банком України. Протягом аналізованого періоду банком було дотримано норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), норматив великих

кредитних ризиків (Н8) та норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9) (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Нормативи кредитного ризику АТ «Універсал Банк»
у 2020-2022 рр.**

Показник	2020	2021	2022	Відхилення		Оптимальне значення
				2021-2020	2022-2021	
Н7, %	11,52	11,74	13,5	0,22	1,76	< 20%
Н8, %	33,61	21,26	25,67	-12,35	4,41	< 8-кратного розміру регулятивного капіталу
Н9, %	13,81	5,09	4,78	-8,72	-0,31	< 20%

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39]

Основною метою управління ринковими ризиками є мінімізація можливих збитків або додаткових втрат в результаті несприятливих коливань курсів іноземних валют, несприятливих змін ринкових процентних ставок, несприятливих змін ринкової вартості акцій та інших цінних паперів із нефіксованим прибутком, несприятливих змін ринкової вартості товарів, несприятливих змін ринкових цін, процентних ставок, ринкових індексів і валютних курсів, невиконання емітентом боргового цінного папера, своїх контрактних зобов'язань для досягнення запланованого фінансового результату та капіталу Банку [32].

В рамках управління ризиками Банк визначає такі основні методи:

- уникнення ризику – припинення здійснення операцій, що з високою ймовірністю настання призводять до значних збитків;
- пом'якшення ризику – комплекс заходів, спрямованих на зменшення ймовірності виникнення ризику та/або зменшення впливу ризику на результати діяльності Банку;
- прийняття ризику – утримання ризиків на рівні, що перебуває в межах визначеної Банком схильності до ризиків (ризик-апетиту) та не створює загрози для інтересів вкладників, інших кредиторів, власників Банку та фінансової стійкості Банку;

- перенесення (передавання) ризику – перенесення ризику на інших суб'єктів, яке проводиться за допомогою хеджування та/або страхування;
- хеджування – метод пом'якшення ризику, який полягає у визначенні об'єкта хеджування та підборі до нього адекватного інструменту хеджування. Суть хеджування полягає в компенсації збитків від об'єкта хеджування за рахунок прибутку від інструменту хеджування, які виникають за одних і тих самих умов чи подій;
- страхування – передбачає попередню виплату страхового внеску, або премії, з метою уникнення або зменшення обсягів збитків через отримання страхових виплат за настання страхового випадку;
- диверсифікація – обмеження впливу фактору ризику за рахунок уникнення надмірної концентрації за одним портфелем, в т. ч. і шляхом пошуку та поєднання портфелів, які за однакових умов приводять до різних не обов'язково прямо протилежних результатів; диверсифікація є методом пом'якшення ризику, який застосовується як до активних, так і до пасивних операцій;
- лімітування – обмеження, установлені Банком для контролю величини ризиків, на які наражається Банк протягом своєї діяльності [34].

Важливим є управління капіталом для забезпечення стабільного функціонування установи та дотримання вимог, встановлених Національним банком України. Банк здійснює активне управління рівнем достатності капіталу для захисту від ризиків, притаманних його діяльності.

Головним показником, який підсумовує результати діяльності та виступає індикатором ефективності діяльності банку, є прибуток, який свідчить про характер, зміст, функціональну спрямованість та обсяги діяльності банківської установи. Вагоме значення у діяльності банку належить його прибутковості, тому що одержання прийнятної кількості прибутку дає право поповнювати капітал, утворює засади життєдіяльності та

зростання вагової ролі банку, а також забезпечує необхідний рівень дивідендних виплат акціонерам [47].

Прибутковість банку – це сумарний позитивний результат його господарсько-фінансової та комерційної діяльності. Доходами банку покриваються всі його операційні витрати, формується прибуток, обсяг якого визначає рівень дивідендів, зростання капіталу, розвиток пасивних та активних операцій [48].

Для аналізу прибутку банку потрібно розрахувати основні показники прибутковості банку, такі як: адекватність регулятивного капіталу; рентабельність активів (ROA); рентабельність капіталу (ROE); чиста процентна маржа (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Аналіз показників прибутковості
АТ «Універсал Банк» у 2020-2022 рр.**

Показник	Рік			Відхилення		Нормативне значення
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021	
Норматив адекватності регулятивного капіталу, %	8,4	12,4	10	4,0	-2,4	>10%
Рентабельність активів, %	1,6	1,2	2,5	-0,4	1,3	>1%
Рентабельність капіталу, %	20,0	10,2	23,5	-9,8	13,3	>15%
Чиста процентна маржа, %	7,0	9,0	9,8	2,0	0,8	>4,5%

Розраховано та складено автором на основі [34, 35, 39]

За даними розрахунками видно, що за аналізований період адекватність регулятивного капіталу нижче норми – 8,4% у 2020 році та у 2022 році збільшилась на 2,4 п.п. і досягла нормативного значення, у 2022 році показник знаходиться на межі нормативного значення і дорівнює 10%.

Рентабельність активів за аналізований період нижче норми та становить менше ніж 1%, що свідчить про те, що банк неефективно використовує наявні ресурси.

Рентабельність капіталу за аналізований період нижче норми та становить менше ніж 15% лише у 2021 році, що свідчить про те, що банк працював не достатньо ефективно. Проте протягом 2022 року показник дорівнює 23,5 % і свідчить про ефективність роботи банку.

Чиста процентна маржа має тенденцію до збільшення протягом аналізованого періоду та перевищує нормативне значення, що вказує на майстерність керівництва банку у виконанні основної функції банку - фінансового посередництва.

Щоб максимізувати прибуток, необхідно збільшувати доходи та зменшувати витрати банку. У зв'язку з цим можна запропонувати основні напрямки діяльності АТ «Універсал Банк» на 2023-2024 роки:

- діджиталізація надання банківських послуг: розширення послуг клієнтам через мобільний додаток для комплексного брокерського обслуговування та діяльність, що пов'язана із операціями з віртуальними активами, в межах чинного законодавства;
- забезпечення помірному зростання кредитного портфелю суб'єктів господарської діяльності;
- інвестиційна діяльність, згідно з нормативно-правовими актами Національного банку України;
- збереження високого рівня довіри юридичних і фізичних осіб до Банку шляхом своєчасного та повного виконання своїх зобов'язань перед вкладниками та акціонерами;
- купівля/продаж працюючого кредитного портфеля юридичних та фізичних осіб;
- активна робота з проблемною заборгованістю, оптимізація структури проблемного портфелю, в т.ч. купівля/продаж NPL кредитів;
- забезпечення прийняттого рівня адміністративно-господарських витрат та капітальних вкладень для забезпечення виконання запланованих показників розвитку.

Отже, успішність банку у підвищенні прибутковості залежить від здатності до адаптації, достатньої гнучкості, інноваційності та ефективності операцій. В принципі, зосередження на цих напрямках дозволить банкам не тільки збільшити свої доходи, але й забезпечити стійкість та конкурентоспроможність на майбутнє.

ВИСНОВКИ

У ході виконання кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні і практичні засади організації банківської установи, проаналізовано діяльність АТ «Універсал Банк» та розроблено низка пропозицій щодо її удосконалення.

1. Охарактеризовано основи організації та діяльності банківських установ. З наведеного в Законі України «Про банки і банківську діяльність» визначення випливає, що об'єктом банківської діяльності є грошові цінності, які можуть виконувати функції засобу платежу та нагромадження. Однак, досліджуючи практичні аспекти банківської діяльності, можна говорити й про інші цінності, з якими банк проводить операції, що також можуть виконувати вищезазначені функції. Ними можуть бути цінні папери, які мають грошове вираження, і валютні цінності. Тобто банківська діяльність – це сукупність дій банківської системи з приводу обороту грошей, цінних паперів і валютних цінностей як засобів платежу, збереження і як товару.

2. Досліджено види та охарактеризували банківські операції. Операції банку – це дії банківської установи, спрямовані на забезпечення її функціонування, з одного боку як суб'єкта підприємницької діяльності, з іншого – як фінансового посередника, який здійснює притаманні йому функції. Банківська операція – це факт, що відбувся, оформлений документом, що викликає зміни в його балансових показниках. До основних видів банківських операцій належать: кредитні; засновницькі; розрахунково-касові; інвестиційні; депозитні; міжбанківські; емісійні; комісійні; посередницькі.

3. Визначено методичні підходи щодо аналізу діяльності банківських установ. Аналіз діяльності комерційного банку – це багатовимірна задача, для розв'язання якої необхідно здійснити аналіз різних сторін діяльності банку на основі комплексного підходу. У економічній літературі аналіз

класифікується за різними ознаками. З огляду на періодичність проведення аналіз фінансової стійкості може класифікуватися так: щоденний; щотижневий; місячний; кварталний; річний. Залежно від спектра досліджуваних питань аналіз банківської діяльності поділяється на два види: повний, коли вивчаються всі аспекти діяльності банку; тематичний, коли розглядається тільки вузьке коло питань, що дає змогу виявити можливості поліпшення окремих напрямів діяльності комерційного банку. Основними показниками, що відображають ефективність діяльності банку, є показники ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності.

4. Надано організаційно-економічну характеристику АТ «Універсал Банк». Прямим власником істотної участі у статутному капіталі АТ «Універсал Банк» є компанія Байлікан Лімітед є товариством з обмеженою відповідальністю, що створена та існує за законодавством Кіпру; дата набуття права власності на акції – 23.12.2016 року), яка володіє 340 267 197 простими іменними акціями АТ «Універсал Банк», що складає 100 % статутного капіталу АТ «Універсал Банк». Опосередковане володіння істотною участю в АТ «Універсал Банк» здійснює Тігіпко Сергій Леонідович, громадянин України. Відповідно до Статуту, АТ «Універсал Банк» створений для надання фізичним та юридичним особам повного спектру внутрішніх та міжнародних банківських послуг, включаючи, без обмеження, банківські операції, які пов'язані із здійсненням комерційної, інвестиційної, депозитарної та будь-якої іншої діяльності, яка може бути дозволеною банкам законодавством України . Статутний капітал банку складає – 4 202 671 970 грн., є членом Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

5. Здійснено фінансову оцінку активних і пасивних операцій АТ «Універсал Банку». Загалом розмір активів протягом 2020-2022 років має тенденцію до збільшення, у 2021 році збільшення було на 23624501 тис. грн., а у 2022 році ще на 37633001 тис. грн. (65%) це свідчить про активний розвиток банківської установи. Завдяки збільшенню більшості статей власного капіталу, загальна його сума має тенденцію до збільшення у 2021

році його загальна сума збільшилась на 153%, а у 2022 році – на 37%. Загальний розмір зобов'язань має тенденцію до збільшення, у 2021 році відбулось збільшення на 62%, а у 2022 році ще на 52%. Збільшення сум зобов'язань банку свідчить про зростання депозитної бази Банку.

6. Проаналізовано фінансові результати та ефективність діяльності АТ «Універсал Банк». АТ «Універсал Банк» має запас міцності за більшістю економічних нормативів НБУ, проте, враховуючи збереження складної ситуації в країні та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками є актуальним для банку. АТ «Універсал Банк» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі АТ «Універсал Банк» має підвищену чутливість до кредитного ризику та ризику ліквідності.

7. Визначено шляхи розв'язання проблем в організації діяльності вітчизняних банків. Останніми роками сучасній банківській системі України притаманні такі особливості, як: військово-політична нестабільність, загальноекономічна дестабілізація, зниження довіри населення до банківського сектору та продуктів, що пропонують його суб'єкти.

8. Обґрунтовано напрями підвищення ефективності діяльності АТ «Універсал Банк». З метою зменшення ймовірних втрат, Універсал Банк виявляє, оцінює, проводить постійний моніторинг, контроль та звітування про ризики з метою їх попередження та/або мінімізації. Банком визначені наступні суттєві ризики: кредитний ризик; ринковий ризик; процентний ризик банківської книги; ризик ліквідності; операційний ризик; комплаєнс-ризик. В рамках управління ризиками Банк визначає такі основні методи: уникнення ризику; пом'якшення ризику; прийняття ризику; перенесення (передавання) ризику; хеджування; страхування; диверсифікація; лімітування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жуков А. М., Іоффе А. Ю., Кротюк В. Л. та ін. Банківське право України: навч. пос. К.: Ін Юре, 2000. 384 с.
2. Латковська Т.А. Фінансово-правове регулювання організації та функціонування банківської системи в Україні та зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аналіз : дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2007. 543 с.
3. Нагайчук Н.Г. Уточнення змісту банківської діяльності: риси і принципи. *Вісник університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 3 (21). С. 98-103.
4. Латковська Т. А. Банківська діяльність як предмет регулювання різних галузей права. *Актуальні проблеми держави і права* : збірник наукових праць. 2009. Випуск 49. С. 343.
5. Заверуха І.Б. Банківське право : посібник для студентів. Львів : Астролябія, 2002. 222 с.
6. Безклубий І.А. Теоретичні проблеми банківських правочинів : дис.. ... докт. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2006. 486 с.
7. Дроздова Н.В. Договір про надання фінансових послуг у цивільному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 22 с.
8. Ортинський В. Л. Основи держави і права України. 2-ге вид., допов. і переробл. Львів : Оріяна-Нова, 2005. 368 с.
9. Симов'ян В.С. Банківський контроль в Україні: адміністративно-правові засади : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2011. 274 с.
10. Орлюк О.П. Правові проблеми організації та діяльності банківської системи України : дис. докт. юрид. наук. Харків, 2003. 381 с.

11. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 12.04.2023).
12. Банківські операції: навч. посіб./ Н.І. Демчук, О.В. Довгаль, Ю.П. Владика. Дніпро: Пороги, 2017.
13. Опря А. Т. Фінансове право : навчальний посібник. Київ : Центр навч. літератури, 2004. 248 с.
14. Нагайчук Н.Г. Уточнення змісту банківської діяльності: риси і принципи. *Вісник університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 3 (21). С. 98-103.
15. Рекіянов С. О. Сутність банківської системи України та її функції в сучасних умовах. Наукові праці МАУП. 2013. Вип. 2 (37). С. 77–83.
16. Про організацію операційної діяльності в банках України: Положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 18.06.2003р. № 254. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0559-03> (дата звернення: 08.04.2023)
17. Банківська система: навч. посіб. / Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О. / за ред. Мазур І.М. Дніпро: Пороги. 2017. 444 с.
18. О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин, Т.Я. Андрейків. Кредит і банківська справа : підручник К., 2008. 564 с.
19. Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Положення, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016р. № 351. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/page#n18> (дата звернення : 05.05.2023)
20. Про організацію операційної діяльності в банках України: Положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 18.06.2003р. № 254. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0559-03> (дата звернення: 12.04.2023)

- 21.Копилюк О. І., Музичк О. М. Банківські операції: навч. пос. 2-ге вид., випр. і допов. К.: ЦУЛ, 2012. 536 с.
- 22.Чумаченко М. Г. Економічний аналіз : навч. посібн. К. : КНЕУ, 2001. 540 с
- 23.Деревянська О. Активно-пасивні операції та управління ліквідністю банківської установи. *Вісник НБУ*. 2008. - № 7.- с.43 – 46.
- 24.Крилова В., Набок Р. Складові процесу управління ліквідністю банку. *Вісник НБУ*. 2008. - № 6.- с 24-29.
- 25.Сучасні концепції менеджменту: навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук, проф. Л. І. Федулової. К.: Центр учбової літератури, 2007. 536 с
- 26.Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 486 с
- 27.Зверяков, М. І., Коваленко В.В., Сергєєва О.С. Управління фінансовою стійкістю банків: підр. К. : «Центр учбової літератури». 2016. 520 с.
- 28.Жердецька Л.В. Трансформація підходів до оцінки та регулювання ризику ліквідності банків. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. Вип. 3 (03). С.217-222.
29. Науменкова С. В., Міщенко С. В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури. К. : УБС, ЦНДНБУ, 2009. 384 с.
- 30.Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) К. : КНТЕУ, 2006. 759 с.
- 31.Лучко М. Р. , Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. пос. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
- 32.Статут АТ «Універсал Банк». Протокол №1-2018 від 27.04.2018 . URL : <https://www.universalbank.com.ua/storage/app/uploads/public/5b4/c7c/c0a/5b4c7cc0a61b0639980458.pdf> (дата звернення: 14 травня)
- 33.АТ «Універсал Банк». Офіційний сайт. URL : <https://www.universalbank.com.ua/> (дата звернення: 14.04.2023)

- 34.Річна фінансова звітність АТ «Універсал Банк» за рік, що закінчився 31.12.2020. 155 с. URL : <https://www.universalbank.com.ua/storage/app/uploads/public/608/c00/775/608c00775650a153754536.pdf> (дата звернення - 16.04.2023)
- 35.Річна фінансова звітність АТ «Універсал Банк» за рік, що закінчився 31.12.2021. 171 с. URL : <https://www.universalbank.com.ua/storage/app/uploads/public/629/f38/a51/629f38a519b84195988375.pdf> (дата звернення - 16.04.2023)
- 36.МОНОБАНК. Офіційний сайт. URL : <https://www.monobank.ua/?lang=uk> (дата звернення – 16.05.2023)
- 37.Азаренкова Г. М. Управління фінансовими ресурсами банку : монографія . Київ: УБС НБУ, 2012. 179 с.
- 38.Сирота А. І. Поняття «банківська операція» та «кредитна операція банку» . *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. №4. С. 127–130.
- 39.Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 15.05.2023)
- 40.Герасимович, А.М. Аналіз банківської діяльності: підр. К.: КНЕУ, 2010. 599 с.
- 41.Коваль, С.В. Фінансові результати діяльності банківських установ: теоретичні та практичні аспекти. *Світ фінансів*. 2014. С. 83–89.
- 42.Муравський О.А., Шевчук Д.В. Становлення та розвиток банківської системи України, *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2020. Т. 25. Вип. 5(84) С. 110-116.
- 43.Шевцова О.Й., Артеменко Т.Ю. Складові стратегічного управління банком. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць*. Суми: УАБС НБУ, 2005. С.18-24.
- 44.Коверза В.С., Неізнестна О.В., Шендригоренко М.Т., Іванова Н.С. Шляхи підвищення конкурентоспроможності банків в контексті інтеграції в ЄС. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. – URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8351> (дата звернення: 20.05.2023).

45. Лаптев С.М. Фінансове планування у банку. *Фінанси України*. 2001. № 8. С. 88- 102.
46. Кротюк В. Стратегія і тактика розвитку банківської системи. *Вісник НБУ*. 2000. № 10. С. 2-3.
47. Криклій О. А. Управління прибутком банку: монографія / О А Криклій, Н. Г. Маслак. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 136 с.
48. Матвієнко О. С. Шляхи підвищення прибутковості банківської діяльності в Україні. *Молодий вчений*. 2014. № 6(1). С. 169-172

Відомості про остаточних ключових учасників у структурі власності банку станом на 01 січня 2022 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УНІВЕРСАЛ БАНК»
04114, м. Київ, вул. Автозаводська, 54/19

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи або повне найменування юридичної особи	Тип особи	Чи є особа власником істотної участі в банку	Інформація про особу	Участь особи в банку, %			Опис взаємозв'язку особи з банком
					пряма	опосередкована	сукупна	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Тігішко Сергій Леонідович	ФО	ТАК	Громадянство: Україна, Україна, м. Київ	-	100	100	Через юридичну особу ВАЛІКАН ЛІМІТЕД (БАЙЛІКАН ЛІМІТЕД) (100%), який належить 100% акцій юридичної особи SILVERECO LIMITED (СІЛВЕРЕКО ЛІМІТЕД), який в свою чергу належить 100 % акцій Банку. Контролер SILVERECO LIMITED (СІЛВЕРЕКО ЛІМІТЕД)

Примітка. Розрахунок опосередкованої участі ключового учасника в банку (стовпчик 7 таблиці):

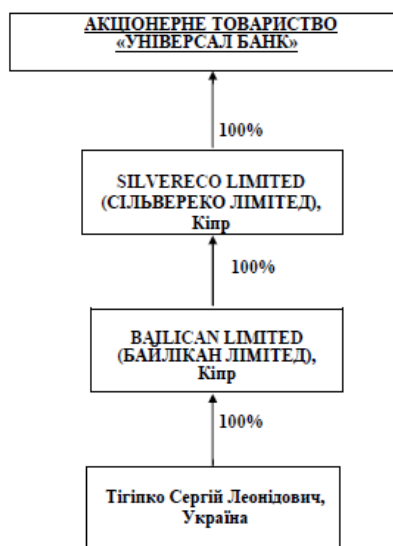
№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи або повне найменування юридичної особи	Розрахунок
1	2	3
1.	Тігішко Сергій Леонідович	100

Голова Правління
(посада уповноваженої банком особи)31.01.2022
(дата)

(підпис)

Бзенко Сергій Олександрович
(прізвище та ініціали власника)Старомінська Ірина Олександрівна
(прізвище та ініціали)(044) 391-57-80
(телефон власника)Додаток 4
до Положення про порядок подання відомостей про структуру власності банку (пункт 11 розділу II)

Схематичне зображення структури власності АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» станом на 01 січня 2022 року

Голова Правління
(посада уповноваженої банком особи)

(підпис)

Старомінська Ірина Олександрівна
(прізвище та ініціали)

Додаток Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УНІВЕРСАЛ БАНК»
Фінансова звітність, на 31 грудня 2020 року та за рік, що закінчився на цю дату

Звіт про фінансовий стан АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»
на 31 грудня 2020 року

(тис.грн.)

Найменування статті	Примітки	на 31 грудня 2020 року	на 31 грудня 2019 року
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	4 157 899	2 167 422
Кредити за зборгованість банків	7	241 954	-
Кредити та зборгованість клієнтів	8	16 408 879	9 743 128
Інвестиції в цінні папери	9	10 689 832	3 598 494
Повідні фінансові активи	15	44 685	-
Інвестиційна нерухомість	10	30 162	22 469
Дебіторська зборгованість щодо поточного надання та прибуток	29	4 060	4 060
Відстрочений податковий актив	29	12 494	13 172
Основні засоби та нематеріальні активи	11	161 472	165 707
Інші активи	12, 13	2 154 485	2 001 927
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	14	57 302	79 976
Усього активів		33 963 216	17 796 355
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	15	2 298 635	64 552
Кошти клієнтів	16	27 179 911	14 339 616
Інші заборгованості	17	270	475
Резерви за зобов'язаннями	18	101	15 142
Інші зобов'язання	19, 20	1 624 745	1 673 510
Усього зобов'язань		31 303 662	16 093 295
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	21	3 702 672	3 102 672
Емісійні різниці	21	1 375 076	1 375 440
Незарегістрований статутний капітал		-	300 000
Резерви та інші фонди банку		53 301	-
Резерв переоцінки	23	(1 642)	28 625
Переподілений прибуток / (використаний збиток)		(2 459 833)	(3 103 677)
Усього власного капіталу		2 659 554	1 703 060
Усього зобов'язань та власного капіталу		33 963 216	17 796 355

Заверджено до вилучення та підписано
«29» квітня 2021 року

Голова Правління

Старобібіска І.О.

Головний бухгалтер

Мішково Т.В.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УНІВЕРСАЛ БАНК»
Фінансова звітність на 31 грудня 2020 року та за рік, що закінчилось на цю дату
Звіт про прибуток та збиток та інший сукупний дохід АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» за 2020 рік

Найменування статті	Примітки	за 2020 рік	за 2019 рік
Процентні доходи	24	3 970 575	2 206 754
Процентні витрати	24	(1 607 379)	(980 386)
Чистий процентний дохід/Чисті процентні витрати	24	2 363 194	1 226 368
Комісійні доходи	25	3 307 908	1 750 951
Комісійні витрати	25	(1 561 362)	(585 338)
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	28	95 330	(24 578)
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		11	80
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із нерозподіленою власністю		237 928	135 440
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки інвестицій нерозподіленою власністю		(69 921)	7 992
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		4 770	(372)
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів та проміжних ставок, вкрито або вкрито, ніж ринкова		-	(2 305)
Чистий збиток від зменшення жорсткості фінансових активів	7, 8, 9, 10, 13	(932 350)	(553 594)
Чистий збиток/(прибуток) від збільшення/зменшення резервів за зобов'язаннями	18	54	1 195
Чистий прибуток/(збиток) від припинення визнання фінансових активів, які обліковуються за амортизаційною собівартістю		(6 023)	(412)
Інші операційні доходи	26	230 999	302 817
Витрати на великі проміжні	27	(471 323)	(324 045)
Витрати зносу та амортизації	27	(55 896)	(50 472)
Інші адміністративні та операційні витрати	27	(2 495 214)	(1 390 952)
Прибуток/(збиток) до оподаткування		685 695	533 015
Витрати на податок на прибуток	29		
Прибуток/(збиток) за рік		685 695	533 015
ІНШІ СУКУПНІ ДОХОДИ			
СТАТТІ, ЯКІ НЕ БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Зміна результатів переоцінки основних засобів	23	5 197	1 495
Зміна сукупний дохід, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток	23	(678)	649
Інший сукупний дохід, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток після оподаткування		4 519	2 344
СТАТТІ, ЯКІ БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Зміна результатів переоцінки боргових фінансових інструментів:	23	(33 356)	26 342
чиста зміна справедливої вартості		(36 015)	26 622
чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку	25	2 659	(480)
Інший сукупний дохід, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток після оподаткування		(33 356)	26 342
Інший сукупний дохід після оподаткування		(28 827)	21 486
Усього сукупного доходу/(збитку) за рік		656 858	561 501
Прибуток/(збиток) на акцію на діяльності, що триває, грн	30	2,00	1,72
Чистий прибуток/(збиток) на одну акцію, грн	30	2,00	1,72

Затверджено до звіту та підписано
«29» квітня 2021 року

Голова Правління
Головний бухгалтер

Старостівська І.О.
Міщенко Т.В.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УНІВЕРСАЛ БАНК»
Фінансова звітність на 31 грудня 2021 року та за рік, що закінчився на цю дату

Звіт про фінансовий стан АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»
на 31 грудня 2021 року

(тис.грн.)

Найменування статті	Примітки	на 31 грудня 2021 року	на 31 грудня 2020 року
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	6 356 498	4 157 895
Кредити за зборгованість банків	7	233 428	241 954
Кредити та зборгованість клієнтів	8	26 064 068	16 408 875
Інвестиції в цінні папери	9	19 647 780	10 689 832
Поклірі фінансові активи	35	113 500	44 685
Інвестиційна нерухомість	10	29 891	30 162
Дебіторська зборгованість щодо поточного податку на прибуток	29	326	4 060
Відстрочений податковий актив	29	17 294	12 494
Осередні засоби та нематеріальні активи	11	203 379	161 472
Інші активи	12, 13	4 861 838	2 154 485
Несортовані активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	14	59 715	57 302
Усього активів		57 587 717	33 963 216
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	15	5 374 235	2 298 635
Кошти клієнтів	16	42 773 788	27 379 911
Поклірі фінансові зобов'язання	35	166	-
Інші залучені кошти	17	-	270
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	29	159 102	-
Резерви за зобов'язаннями	18	101	101
Інші зобов'язання	19, 20	2 556 018	1 624 745
Усього зобов'язань		50 863 410	31 383 662
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	21	4 202 672	3 702 672
Емісійні різниці	21	1 912 465	1 375 076
Резерви та інші фонди банку		121 871	53 301
Резерви переозначки	23	(46 489)	(1 642)
Нерозподілений прибуток / (непокритий збиток)		533 788	(2 469 853)
Усього власного капіталу		6 724 307	2 659 554
Усього зобов'язань та власного капіталу		57 587 717	33 963 216

Затверджено до випуску та підписано
«25» лютого 2022 року

Голова Правління

Сторожінська І.О.

Головний бухгалтер

Мілюшко Т.В.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УНІВЕРСАЛ БАНК»
Фінансова звітність на 31 грудня 2021 року та за рік, що закінчився на цю дату
Звіт про прибуток та збиток та інший сукупний дохід АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» за 2021 рік

Найменування статті	Примітки	за 2021 рік	за 2020 рік
Продавний дохід	24	7 056 733	3 970 573
Продавні витрати	24	(1 873 973)	(1 607 379)
Чистий продавний дохід(Чисті продавні витрати)	24	5 182 760	2 363 194
Комісійні доходи	25	5 960 222	3 307 908
Комісійні витрати	25	(3 061 351)	(1 561 362)
Частий прибуток(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	28	59 916	95 330
Частий прибуток(збиток) від операцій із борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		-	11
Частий прибуток(збиток) від операцій із інвентарною нерухомістю		412 627	237 928
Частий прибуток(збиток) від переоцінки інвентарної нерухомості		3 097	(69 921)
Частий прибуток(збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		1 963	4 770
Доходи(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		-	-
Частий збиток від зменшення вартості фінансових активів	6, 7, 8, 9, 12, 13	(802 090)	(932 550)
Частий збиток(прибуток) від збільшення(зменшення) резервів за зобов'язаннями	18	-	54
Частий прибуток(збиток) від припинення нових фінансових активів, які обліковуються за амортизованою собівартістю		(1 025)	(6 023)
Інші операційні доходи	26	792 270	270 999
Витрати на виплати працівникам	27	(658 656)	(475 533)
Витрати зносу та амортизація	27	(61 008)	(55 896)
Інші адміністративні та операційні витрати	27	(4 548 539)	(2 495 214)
Прибуток(збиток) до оподаткування		3 280 186	685 695
Витрати на податок на прибуток	29	(207 975)	-
Прибуток(збиток) за рік		3 072 211	685 695
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД: СТАТТІ, ЩО НЕ БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Зміна результатів переоцінки основних засобів	23	43	5 197
Інший сукупний дохід, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток	23	(8)	(678)
Інший сукупний дохід, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток після оподаткування		35	4 519
СТАТТІ, ЩО БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Зміна результатів переоцінки боргових фінансових інструментів:	23	(44 883)	(33 356)
чиста зміна справедливої вартості		(44 538)	(36 015)
чиста зміна справедливої вартості, перенесена до складу прибутку чи збитку	23	(345)	2 659
Інший сукупний дохід, що буде рекласифікований у прибуток чи збиток після оподаткування		(44 883)	(33 356)
Інший сукупний дохід після оподаткування		(44 848)	(28 837)
Усього сукупного доходу(збитку) за рік		3 027 363	656 858
Прибуток(збиток) на акцію від діяльності, що триває, грн.	30	8,04	2,00
Чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію, грн.	30	8,04	2,00

Звернувши до вилучення та підписано
«25» лютого 2022 року

Голова Правління
Головний бухгалтер

Староміський І.О.
Міжозно Т.В.